ÇORUM katliamı

100 tanığın ifadesiyle

OLAYLAR, SALDIRGANLAR VE MHP TERTİBİNİN İÇYÜZÜ

HAZIRLAYANLAR: DOĞAN YURDAKUL NUSRET SENEM

8. sayfada

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

SALI 29 TEMMUZ 1980
10 LİRA

MHP'nin illegal cezaevi işleri sorumlusunun itirafları idamlık iki katilin kaçışına ışık tutuyor

ÜGD Hukuk Masası Başkanı Ali Yurtaslan:

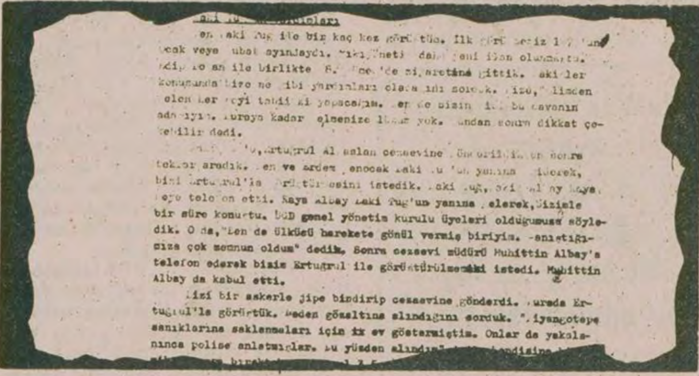
«Mamak Cezaevinde MHP'lilere yardım eden görevlileri açıklıyorum»

MAMAK CEZAEVİNDEKİ MHP'LİLERE YARDIM EDEN GÖREVLİLERİN LİSTESİ

1. Hakim Albay Baki Tuğ
2. Hakim Albay Kaya
3. Yüzbaşı Şemsi
4. Yüzbaşı Hasan Mesçi
5. Yüzbaşı Sırrı Şuşut
6. Asteğmen Mustafa Kayaer
7. "Vites" lakabıyla anılan assubay
8. Muhammet adlı er
9. "Faraş" lakabıyla anılan er
10. Recep adlı er

Hakim Albay Baki Tuğ

Ali Yurtaslan'ın açıklamasının fotokopisi

- *"Avukat Yalçın İlikli, Doğan Öz'ün katili İbrahim Çiftçi'ye falçata verirken yakalandı. Olay örtbas edildi"*
- *"Hakim Albay Baki Tuğ, bizim, Cezaevi Müdürü Muhittin Albayla görüşmemizi sağladı"*
- *"Mamak Cezaevinde görevli Asteğmen Mustafa Kayaer her hafta MHP Genel Merkezine gelirdi"*

İSTANBUL (ÖZEL)

İKİ MHP'li komandonun Mamak Askeri Cezaevinden kaçırılmasının yankıları sürerken Ülkücü Gençlik Derneği (ÜGD) Hukuk Masası Başkanı ve MHP'nin, illegal cezaevi işleri sorumlusu Ali Yurtaslan komandolara yardım eden cezaevi görevlilerini açıkladı.

Türkiye İşçi Köylü Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, dün bir basın toplantısı yaparak Ali Yurtaslan'ın MHP saflarını terkederek yaptığı itirafları gazetecilere anlattı. Yurtaslan'ın kendi imzasıyla yazdığı itirafı basın toplantısında gazetecilere dağıtıldı.

"HAKİM ALBAY BAKİ TUĞ'UN YARDIMLARI"

Perinçek'in, basına dağıttığı açıklamada, Yurtaslan şunları belirtti:

"Ben Baki Tuğ ile birkaç kez görüştüm. İlk görüşmemiz 1979 Ocak ve Şubat ayında idi. Sıkıyönetim daha yeni ilan olunmuştu. Edip Doğan ile birlikte 28. Tümende ziyaretine gittik. Hakimler konusunda bize ne gibi yardımları olacağını sorduk. Bize, 'Elimden gelen her şeyi tabii ki yapacağım. Ben de sizin gibi bu davanın adamıyım. Buraya kadar gelmenize lüzum yok. Bundan sonra dikkat çekebilir' dedi.

"Baki Tuğ'u, Ertuğrul Alpaslan cezaevine gönderildikten sonra tekrar aradık. Ben ve Erdem Şenocak, Baki Tuğ'un yanına giderek, bizi Ertuğrul ile görüştürmesini istedik. Baki Tuğ, Hakim Albay Kaya Beye telefon etti.

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Mamak Cezaevinın sorumluluğu Tuğgeneral Namık Ünler' e verildi

ANKARA (AA)

İDAMA mahkum iki MHP'linin kaçmasından sonra Mamak Askeri Cezaevi sorumluluğuna Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Kurmay Başkanı Tuğgeneral Namık Ünler getirildi. İsa Armağan ve Mustafa Pehlivanoğlu'nun kaçışı ile ilgili soruşturma sürerken, Anadolu Ajansı bir binbaşı, bir yüzbaşı, bir de asteğmen hakkında soruşturma açıldığını bildirdi. Bu arada Savcı Doğan Öz'ün katilli olarak cezaevinde yatmakta olan İbrahim Çiftçi'nin cezaevindeki koruma görevlisinin de değiştirildiği öğrenildi.

Öte yandan, Armağan ve Pehlivanoğlu'nun kaçmasından sonra bunların mahkum olduğu Balgat katliamı davasında tanıklık yapanların yakın korumaya alındıkları bildirildi.

TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek ve İstanbul İl Başkanı Halim Spatar

TİKP GENEL BAŞKANI Doğu Perinçek

«Terör odaklarının devlet içindeki yuvaları temizlenmelidir»

TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek, Ali Yurtaslan'ın itiraflarını basına açıklamış ve şunları belirtmiştir:

Bu olay ve Ali Yurtaslan'ın isim vererek yaptığı son derece somut açıklamalar, MHP'nin devlet içine yuvalandığını ve terör eylemlerine buralardan destek sağlandığını göstermektedir. Bu kadar olaydan sonra daha ne gibi kanıtlar istenmektedir?

Hükümet ve Sıkıyönetim bu olayla ilgili olarak yardım istediğini belirtmektedir. Yardıma hazırız ve birçok terör olayını aydınlatacak bilgilere sahibiz. Yeter ki, hükümet her türlü terör odağının üzerine gitmeye samimi olarak karar versin ve davranışlarıyla bunu göstersin.

Sovyetler Birliği'nin beşinci kollarının ve MHP'nin terör örgütlerinin devlet içindeki yuvaları bir an önce temizlenmelidir. Yoksa 1980 yılı, caniler için gerçek bir af yılı olacaktır.

MHP'liler askeri time ateş açtı

- MHP'lilerin saldırısı sırasında bir kız öldü, bir çocuk da yaralandı

ADANA (ÖZEL)

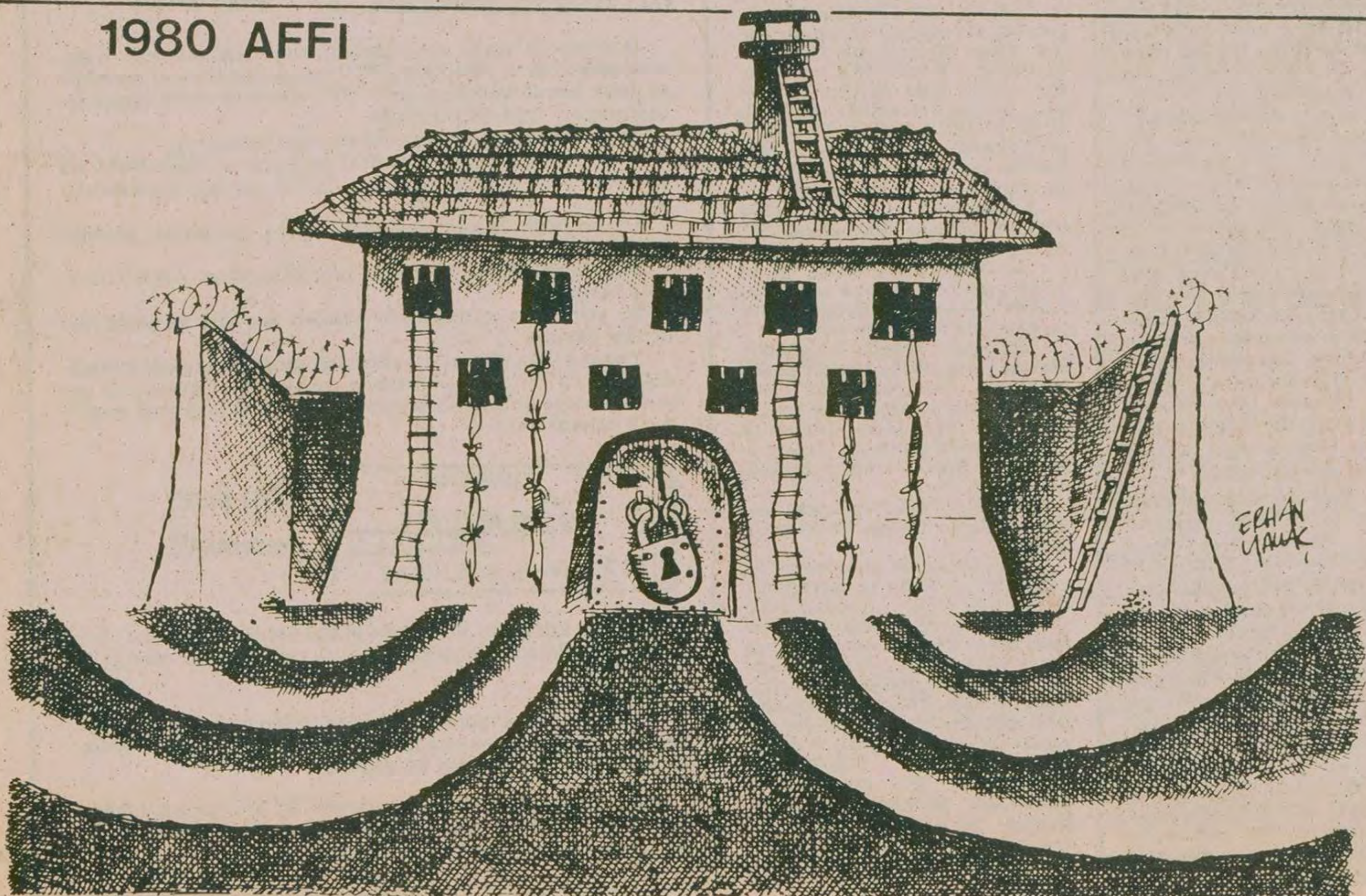
ADANA'da iki ayrı olayda MHP'liler askeri time ateş açtılar. Bir kızı öldürüp, bir çocuğu yaraladılar.

Sıkıyönetim yetkililerinden alınan bilgilere göre dün saat 16.00 sıralarında Yurt Mahallesi 602. Sokakta Yetiştirme Yurdu önünde aynı semtte sefer yapan bir dolmuşun önü MHP'lilerce kesildi. Dolmuşun içindeki üç kişiyi yaralayıp kaçmak isteyen MHP'liler olay yerine gelen askeri time de ateş açtılar. Askerlerin de ateşe karşılık vermesi üzerine 'dur'' ihtarına uymayan sağ eylemci Salih Halis sırtından yaralı olarak, sağ eylemcilerden Mehmet Koca, Sadık Karabulut, Durmuş Otçu ve Lütfü Halis olay yerinde güvenlik kuvvetlerince yakalandılar.

BİR KIZI ÖLDÜRÜP BİR ÇOCUĞU YARALADILAR

Aynı saatlerde Ziyapaşa Mahallesi 689. Sokakta da MHP'liler sol görüşlülere saldırdılar. Sol görüşlülerle MHP'li-

(Devamı S. 6 Sü. 8'de)

«Demokratik tutumumu bacım yanlış anladı»

Ağabey-kardeş tartışmasına ben de bacımla aramızda geçen bir anlaşmazlıkla katılacağım.

Aramızdaki tartışma, amcaoğlumun bacımla evlenmek istemesinden çıktı. Ben devrimci bir ağabey olarak konuya demokratik ve çözümleyici tarzda yaklaştım. Ancak benim gösterdiğim demokratik tutum, tepkilere yol açtı ve bacımdan umulmadık şekilde ters cevap aldım. Halbuki bacım, bana karşı daima saygı gösterirdi.

Amcaoğlu, bacımla evlenmek istediğinde bu konuda bana bahsetme cesaretini gösterememişti. Bunu annesi vasıtasıyla izah edebildi. Annesi birgün sohbet sırasında bana "Senin bacını, oğlumuza isteyeceğiz, senin fikrin nedir?" dedi. Doğu bölgelerinde adet olduğu için evvela kızın kardeşlerinden, özellikle ağabeyinden fikir alıp, izin isterler. Kızın fikrini almak ya sözkonusu olmaz, ya da en sonunda onun fikrini de iş olsun diye alırlar. Ben böyle bir teklife karşılık "Benim bu meselede önem verdiğim tek şey, evlenecek olan amcaoğlumla kız kardeşimin birbirlerini sevmeleridir. İki taraf da birbirlerine razıysa, böyle bir evlenmeye engel olmam. Aksi olursa, değil amcaoğlu kim olursa olsun karşı çıkarım" dedim. Teyzem de birbirlerine razı olduklarını, onun için benim fikrimi almak istediklerini söyledi. Bunun üzerine ben de isteyebileceklerini söyledim. Bu meseleyi daha yakından öğrenme imkanım yoktu. Çünkü bacım Urfa'da, ben ise İstanbul'daydım.

Teyzem bacımı istemek için girişimde bulunurken, 1-2 ay aradan sonra bacımdan bana mektup geldi. Mektupta şöyle diyordu:

"....Çok kıymetli abim, sana çok kızıyorum. Sen mi amcamoğluna demişsin git bacımı iste. ben öyle duydum. Eğer sen böyle bir şey söylemişsen, yazıklar olsun sana. Eğer sen söylememişsen o amcaoğluna söyle vallahi onu kendi ellerimle öldüreceğim. Kaç mektup üst üste yolluyor 'Ben kızınızı istiyorum' diye. Oğlum ben seni istemiyorum... Sen niye istiyorsun, değil mi yani?"

Mektuptaki bu satırları okuyunca aniden şaşırdım. Ne cevap verecektim? İşin gerçeğini nasıl kavratabilirdim? Teyzemler bana nasıl böyle bir oyun oynayabilirlerdi? Hepsinden önemlisi gerçekten birbirlerini seviyorlar mıydı? Bir anda kendimi, bacıma karşı çok kötü biri hissettim. Kendimi nasıl affettirebilirim diye düşünüyorum hâlâ? Bu konuda Aydınlık Meclisi'nde bana yardım etmenizi istiyorum.

İSTANBUL'dan bir okuyucu.

Mektubunu okuduğunuz arkadaşımız bizden yardım beklemektedir. Bu konuda deneyi olan, arkadaşın sorununun çözümüne yardımcı olacak fikri olan okuyucularımızın mektuplarını bekleriz.

OKUYUCU KARİKATÜRLERİ

Eşref

MANYAK MISIN LAN...
BU DEVİRDE AYAKKABI
AYAĞA GİYİLİRMİ... O SENİN
DEDİĞİN ESKİDENDİ OĞLUM...

SEÇKİN

düşünce dünyası

EVREN VE YARADILIŞ

Abdullah Rıza Ergüven

(Stockholm Üniversitesi Öğretim Görevlisi)

BİLGİ, insan düşüncesiyle başlar. Daha doğrusu bilginin insandan insana iletilmesi. İnsan, doğanın bir parçası olması nedeniyle onun düşünsel yanını da oluşturur. Yeryüzünde, insandan başka hiç bir yaratık; yaşamının, içinde bulunduğu çevrenin ve kendisinin ne olduğu üzerine bilgi edinemez. İnsandan başka bütün yaratıklar hiç bir şeyin bilincinde değildir. İnsan olmasaydı, insana özgü düşünce de olmayacaktı. Homo Sapiens'den, düşünen insandan bu yana bizi çevreleyen doğa üzerine bilgimiz her gün biraz daha artmaya başladı. Doğanın gizlerini çözmeye sıra geldi ondan sonra. Biz neyiz? Evren ne? Bu dünya ne? Ve nereden geldik, nereye gidiyoruz?

Düşüncesi, yeteneği, usu, çabası yardımıyla insan; doğanın egemeni olmaya, doğa yasalarından yararlanmaya başladı. Doğayı sağlam bir düşünceyle yorumlayıp bilimsel gerçeklerle değerlendirerek, onu insanlık yararına kullanmayı becerdikçe insanoğlu kendini kurtaracaktır. İnsanoğlunun elinde, insanlığın kurtuluşu. Başka bir deyişle, insan kendi kendini kurtaramadıkça, artık onu hiç bir şey kurtaramayacaktır. Doğayı bilimsel olarak inceler, yorumlar, açıklar ve sonra onu insanoğlunun yararına kullanmayı öğrenirsek hem kendimize hem de bütün insanlığa yardım etmiş oluruz.

İnsan düşüncesinin yüz binlerce, hatta milyonlarca yıl birbirini izleyen buluşları günümüz bilimini oluşturdu. İnsanoğlunun, insanlığın ortaklama çalışması, çabasıyla bilim bugünkü düzeyine ulaştı. Evren ve Yaradılış adlı yazılarımda insan düşüncesinin çocukluk çağından bugüne değin geçirdiği evreleri -ayrıntılarına sapmadan- yansıtmaya çalışacağım.

Eşyanın içiyle dışı arasında ayrım olmadığını söyleyen Hanok'a (Hermes, İ.Ö. 3000) göre, evrende bir tek yasa ve o yasanın gördüğü bir tek iş vardır. Nedenler nedeni gizlidir. Demek Hermes temel nedeni anlayamayacağımızı, bilemeyeceğimizi vurgulamak istiyor. Sonsuzluğu anlayamayacağız: Sonsuzluk, pek kısa bir son olan zaman ve gene pek kısa bir son olan uzayda anlaşılamaz. Sonsuzluğu anlamak için, sonsuz olmak gerektiğini söyler Hermes: Ancak ‹öldükten› sonra anlayabiliriz der: Çünkü ölünce, biz de sınırsız ve sonsuz olacağız. Yaşarken zaman ve uzayla sınırlıyız. İçinde bulunduğumuz dünyanın koşulları sonsuzluğu anlamamıza yetmiyor Hermes'e göre. Vermek istediği düşüncesini pekiştirmek için de, sınırsızlığın sınırlılık içinde kavranamayacağını kanıt olarak ileri sürüyor.

Ozan Hesiodos (İ.Ö. 700), boşluk anlamında kullanır kaos'u. Sonradan varolacak her şeyin, olanakların kaynaştığı bir boşluk. Öyle ya, boşluk olmasaydı, varlaşacak olanlar nereye, nasıl yerleştirilecekti? Önce boşluğun varolması gerek. Eros sevginin simgesiydi ve o da her şeyden önce vardı. Yeryüzünde çoğalma sürecini işte bu Eros sağlıyordu. Uygar dünyanın ilk halk ozanı Hesiodos. Toprak ağalarına karşı çiftçileri tutuyordu. Yapıtları evrenin yaradılışı öyküleriyle doluydu. Erebos karanlığı simgeler. İşte bu Erebos'la kaos birleşir aydınlık olur.

Thales (İ.Ö. 640-545), ilk özdek olarak su'yu onaylar. Ona göre her şey, su özdeğinden türeyip oluşmuştur. Kuran'da da su yaşamın nedenlerinden. Her şey suyun değişik biçimlerinden kalıplanıyor, özünü buluyordu. Sonsuz bir denizde yüzen bir parçaydı dünya. Ortaçağın karanlığına yılların ötesinden ışık tutan bir bilimadamı diyebiliriz. Kesin görüşlü Thales İ.Ö. 28 Mayıs 585'de güneş tutulmasını önceden bildiriverdi. Dünyanın yuvarlak olduğunu da söyleyivermişti yürekli bilgin.

İlk üzerinde durdu Anaximandros (İ.Ö. 610-547). İlk, sınırsız ve belirsiz bir özdek diyordu. Bir canlı-özdek! Varlık olmalı ki bir şey olabilsin! Hiçten hiç bir şey oluşmayacağına göre, bir şey olmalı ki, ondan her şey çıkabilsin! İşte o bir şey varlıktı. Anaximandros'un doğaya bakışı insanlığı imrendirici. Uzaktan uzağa Darwin'e bile ulaşır. XIX. yüzyılın ortasında dünyayı sarsan Darwin kuramını nasıl muştuluyor bakın! Hem de yüzyıllar ötesinden: Canlı yaratıklar, ıslak öğelerin ıslaklığı güneşle buğulanınca ortaya çıkarlar. İnsan, başlangıçta balığa benziyordu. John Burnet onu şöyle betimler: Anaximandros'un yapıtında çevreye uymak, çevreye en iyi uyanların kalımı düşüncesinin başlangıcı görülür.

Anaximenes (İ.Ö. 585-524) daha başka söyler. İlk, Hava'dır. İşte bu hava ilk özdektir. Evreni canlı kılan So-Hava-Tin özdeği! Özdek canlı olmalıdır. Özdeğin canlı olması gerektir diyordu. Güneşle Ay tutulmasını açıklayan Anaximenes'tir. Şöyle diyordu 2500 yıl önce: Güneşle Ay tutulmaları karanlık kürelerin ışık küreleri gölgelemesiyle oluşur.

Evreni açıklarken sayılara önem verir Pythagoras (İ.Ö. 580-505). Evren der, bir sayı uyumudur. Bir'le çok arasındaki karşıtlıktır, doğadaki bütün karşıtlıkların kökü! Evren, Boş'un Dolu'yla çatışmasından doğmuştur. İşte yaradılış bu çatışmanın sonu! Çatışma, Boş'u Dolu'ya Dolu'yu Boş'a itmiştir! İlk varlık olan bir, noktadır. Nokta devinerek çizgi, çizgi devinerek yüzey, yüzey devinerek nesne olur. Her varlık bir sayının karşılığı. Algı, anlak varlıktan gelir. İlk varlık, kendiliğinden değişmez. Demek ilk varlık, nasıl idiyse öyledir.

Xenofanes (İ.Ö. 570-480), değişen bir şey olmadığını savunur gerçekte. Ona göre ilk özdek, Tanrı'dır. Bir yönü daha var: Taşılların muştucusu Xenofanes! Bir zamanlar yaşamış hayvanlarla bitkilerin kalıntılarıdır bu taşıllar. İlk ozan-düşünürlerden Yunus gibi. Tanrı görüşü epeyce ileriydi bu gezgin şarkıcının. Bir yığın tanrıları bir yana iterek, bütün evreni kapsayan tek bir Tanrıyı onaylıyordu. O da Yunus gibi, varlıkbirlikçi, pantheisteti.

Bütün bu düşüncelerin ortasına Evren görüşüyle bir jet gibi dalar Mahavira (İ.Ö. VI. yüzyıl). Bu gözüpek düşünür şöyle diyor: Bir nesneyi yoktan vareden bir yaratış düşüncesi usun almayacağı şeydir. Yaratış diye bir şey olmadığı gibi, yaradan da yoktur. Çünkü her zaman vardı (Çağımız düşünür ve gökbilimcilerinden Bondi, Gold, Hoyle de böyle der). Tam varlık da yok nesnelerin köklerinde. İnsansı çabanın ülküsel amacı tamlık!

Oluş ve değişimin öncülerinden Herakleitos (İ.Ö. 540-480), yalnız bir ve aynı öğenin değişmeleri bütün nesneler diyor. Yaşamla ölüm arasında hiç bir ayrım yok. Aynı şeydir yaşayanla ölmüş, uyanıkla uyuyan. Gençle yaşlı! Değişip de, değişmeden kalan bir şey var: Bu da Logos'tur. Her şeyin nedeni olan Tanrıça bir evren yasasından başka bir şey değil Logos! Varlık mı? O bir şey değil. Oluş her şeydir. Yaratmayla yokolmanın birbirini kovalamasından başka ne olabilir evren? Böyle sonsuza değin! Bir doğma varsa, karşıtların kavgası nedeniyledir. Evrende bir şey, başka şey ve her şey olmuştur. Sürekli bir değişim. Her şey akıyor, her şey değişiyor. Evrende olduğu gibi kalan, değişmeyen hiç bir şey yok. Gerçek olan oluştan başka bir şey değil. Bundan başka hiç bir gerçeklik yok! Varlık durmadan yokluk, yokluk durmadan varlık olmaktadır! Hava ateşin, ateş havanın ölümünü içinde taşır. Birbiri içinde birbirini besler. Ateşte havalık, havada ateşlik vardır. Ateş, ilk özdektir. Ne başlangıca inanılabilir ne de sona. Bir çember içinde başlangıç ve son aynı yerde birleşirler. Zaman nedir? Oynayan, dama taşı süren bir çocuk değil mi?

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Yazıcık Belediye Başkanı Halis Erkaslan:

«Kasabamıza tek bir çivi çakmak devlet babaya nasib olmamıştır»

NİYAZİ AĞAÇ

Geçenlerde yolumuz Tokat ilimizin Niksar ilçesine bağlı Yazıcık kasabasına düştü.

Kasabanın Belediye Başkanı, hemşiresi, öğretmenleri, yaşlıları, gençleri dertliydiler. Onlarla dertleştik, konuştuk, tam 4 gün 4 gece. Konuşmalarımız boyunca "Yazın bu dertlerimizi" diyorlardı. Kasabanın yaşlılarından Süleyman Öztürk "Bak yazacaksın anlattıklarımızı, ben de o gazeteyi okuyacağım" diyordu. Yaşlı amca haklıydı. Bizim bu yazıyı yazıp yazmayacağımızda az da olsa tereddütlü idi. Çünkü bugüne kadar kasabalarına gelen parlamenterler, devlet yetkilileri, Yazıcıklılara, "Yapacağız, edeceğiz" vaadlerinde bulunmuşlar. Fakat söyledikleri olduğu yerde kalmış, yalan söylemişler, savsaklamışlar Buranın yoksul insanlarının dertlerini, ızdıraplarını, çilelerini unutmuşlar.

Acıları yüzlerinde çizgileşmiş dertleri dağ olup oturmuş Yazıcıklıların yüreklerine. Bütün bunlara inat yaşama sevinci ve bütün Yazıcıklıların gözlerinde.

Fazla uzatmadan sözü Belediye Başkanı Halis Erkaslan'a verelim. Bakın erkaslan ne diyor:

"Kasabamızın ve kasaba halkının dertlerini sıralamadan önce sayın Başbakana şunu sormak istiyorum. 'Gidilmeyen köy kalmayacak, 'Okulu olmayan köy kalmayacak' sözleri size ait değil mi? Bunları inkar edemezsiniz. çünkü siz söylemiştiniz. Şimdi bırakalım köyü, bizim kasabanın ne yolu, ne okulu var. Peki nerde kaldı gidilmeyen köy ve okul?

"Sayın CHP. Genel Başkanı Bülent Ecevit ve sayın Tokat Parlamenterlerinin de kasabamız halkına verdikleri sözlerin de yalan olduğunu, onların da bu sorumsuzca tutumlarını kınamadan geçemiyorum.

"Kasabamız 6000 nüfuslu bir kasabadır. Gerek geçim şartları, gerekse yaşam koşullarının çok zor olması nedeniyle nüfusun 2 bin 500'e yakını yurtdışına ve gurbete gitmiş. Birçok yurttaşımız da göç etmek zorunda kalmıştır. Kasabamızda gözle görülen tablo şöyledir:

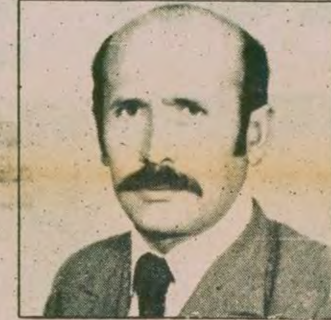
"Yazıcık ile Niksar arasında ulaşım yok. Bir hastamız olursa, doktor yüzü görmeden ölüme gitmektedir. Okulu yok. Sağlık ocağımız var. Yerini halk yaptı. Sağlık ocağında tek bir ilaç tek bir malzeme yok.

"Bizim bu kasabaya devletin tek bir çivisi çakılmamıştır. Çakılmıştır diyen yetkililer varsa açıklasınlar. Senelerdir hiç bir yerle ulaşımımız yok. Yerimiz Türkiye haritasındadır fakat bizim kasabayı haritada gören olmamış ki, gelip sahip çıksın. Sahip çıkılmadığı için de kasabamıza tek bir çivi çakması devlet babaya nasip olmamıştır.

"CHP iktidarı döneminde yüzlerce başvuru ve dilekçelerimize karşı KUP gelmiş yolumuzu yapmaya başlamıştı. İktidar değişince AP azınlık hükümeti kurulur kurulmaz, bir hafta sonra dozer ve kepçeleri alıp götürdüler. Eskiden kötü olan yolumuzu daha da berbat ettiler ve öylece bıraktılar. YSE yetkililerine başvurduk yollarımız kazıldı, eskiden jip gelirdi şimdi o da gelemez' dedik.

Bütün müracaatlarımız boşa çıktı. Yollarımız kazılmış, öylece duruvor. Kasabamızda sadece 1979 yılından bugüne kadar 10'u aşkın insan doktorsuzluktan ölmüştür. Daha geçenlerde doğum üzerine rahatsızlanmış olan bir kadın doktorsuzluktan öldü. Zaten ölüme terkedilmişiz bilerek. Buradan kazaya 6 saat yaya yürünmekte. Acil hastalar ister istemez yolda ölüp gidiyorlar. Bu duruma kader denmez. Ben kader olarak görmüyorum. Bu dertlerin altında siyasi oyunlar yatmaktadır. Bürokrasi çarklarının bozukluğu yatmaktadır. AP iktidar olunca bizim yollarımızı yapan dozerleri, kepçeyi alıp götürdü. Yakınımızdaki başka bir köyün yollarını yapmaya başladı. Bu şekilde kasabamızla komşu köylerimiz arasına nifak tohumları ekilmek istendi. Neymiş o köy AP'liymiş, bu köy CHP'liymiş. Yetkililere soruyorum: Türkiye'de insanlar özgür ise, insanın özgürlüğü var ise, o insanlar sizin partinize oy vermediler diye onları ilaçsız, okulsuz, yolsuz mu bırakmak lazım? O insanların yolsuzluktan ilaçsızlıktan, doktorsuzluktan ölmesi mi gerek? Sormak gerek nerede o teminat altındaki hak ve özgürlükler?

"Bugün ben bir kasabanın Belediye Başkanı olarak birçok defalar iş takibi için Ankara'ya gittim. Gittiğim devlet dairesinde, bakanlıklarda şu manzarayla karşılaştım. Bakanın önünde bir masa. Masanın gözünde; yapılan seçimlerde oy dağılım listeleri var. Bir işin düşüp de gittiğinde geldiğin yeri söylediğin an, elleri masanın gözüne gider, açar bakarlar. Eğer İktidardaki partiye

oy çıkmamış, ya da az çıkmışsa "Tamam ilgileniriz" denerek kapı dışarı edilirsin.

"Vatanın birliğini beraberliğini işte bu oyunlar bozmaktadır."

Halis Ekraslan konuşmasına şöyle devam ediyor:

"Bizim kasabada 1927 yılında okul varmış. Kasabadaki insanlarımızın yüzde seksen beşinin okur yazarlığı vardır. Tarih ilerliyor, yirminci yüzyılın son çeyreğini yaşamaktayız. 1927 yılında kasabamızda ilkokul öğrenimi varken bugün istismarlar sonucu öğrenim yapılamıyor. İlerleyen Türkiye'nin böyle bir tabloya sahip olması bugünkü partilileri, parlamenterleri utandırmıyor mu? Kasabamızda 1927 yılında yine köylülerin yaptığı bir okulumuz vardı. Bu okul 1973 yılında yandı. Bugüne kadar kasabamızda 300 öğrenci ilkokul öğrenimi yapıyor. Kasabada tek ve küçük odalarda, kahvelerde, araçsız gereçsiz öğrenim sürdürebilirler mi? İşte biz bugüne kadar eğitimi böyle sürdürdük. Defalarca müracaat ettik, "Öğrencilerimiz dışarıda kaldı" dedik, hep savsaklandık.

"Nitekim 31.1.1979 tarihinde bize gönderilen bir yazıyla kasabamızda yapımı kararlaştırılmış on derslik bir ilkokul yapımının programa alındığı ve okulun yapım bedeli olan 2 milyon liranın okul inşaatı için ayrıldığı bildirildi.

Fakat şimdi 1980 yılındayız. Aradan bir buçuk yıl geçti. Halen ortada bir şey yok. Gittik, araştırdık, soruşturduk, dilekçeler verdik. Bize ayrılan iki milyon liranın harcandığı söylendi. Halbuki okulumuzun yapımı için ayrılan iki milyon liranın kanuni olarak Özel İdare Müdürü tarafından saklanması gerek.

Kasabamızdaki 300'ü aşkın öğrenci böylece önümüzdeki yıl öğrenim yapamayacak.

"Kasabamızın elektrik işi de 1979 yılında programa alınmıştı. Ancak elektrik meselemiz de yol ve okul işi gibi hikaye oldu.

"Bölgemiz heyelan bölgesidir. Her gün toprak kaymaları görülmektedir. Her geçen gün ölüm çanları çalıyor. Defalarca bu konuyu da yetkililere duyurduk hiç bir önlem alınmadı. Başvurularımızın hepsi cevapsız bırakıldı."

Belediye Başkanının son olarak anlattığı olay ise bir hayli ilginçti:

"Kasabamızda meselelerimizi toplanıp görüşüp çözeceğimiz bir yerimiz yoktu. Bundan dolayı kasaba halkı ve ben dahil olmak üzere bir halk odası açmaya karar verdik. Yasal olarak açtığımız köy odası, Halkevlerine bağlıydı. Geçen hafta ben, kasabadaki öğretmenler ve halktan insanlar Niksar Cumhuriyet Savcılığına çağrıldık. Gittiğimizde öğrendik ki, köy odası açarak komünizm propagandası yaptığımıza dair dava açılmış. Bu ibret verici durum hepimizi şaşırttı. Yorumu kamuoyuna bırakıyorum."

Yazıcıklı 73 yaşındaki Süleyman Öztürk: «1927'de okulu olan köylerimiz şimdi okulsuz kalıyor»

"Ben 73 yaşındayım. Eskiden bizim burası köydü. 1927 yılında bir ilkokul vardı. Yani, yeni Türkçenin uygulamaya konduğu yıllarda. Bu güne kadar geçen zamanı düşünüyorum da elalem aya fezaya gidiyor bizim 1927'de okulu olan köylerimiz şimdi okulsuz kalıyor. Bugüne kadar devletin tek bir çivi çaktığı yoktur. Kasabamızda "Devlet tarafından çakılan tek bir çivi vardır" diyen biri varsa cevap versin. Var diyorlarsa yalan söylüyorlar. Zaten hep yalan söylediler. Okulsuz, yolsuz köy kalmamış dediler. Aha bizim kasaba. Ne okulu var ne de yolu. Nice insanlarımız doktora kavuşamadan öldü. Çocuklarımız okuyamıyor. Bu hal bize reva mıdır? Biz vatandaş değil miyiz? Biz bu topraklar için dövüşmedik mi? Biz asker yetiştirmiyor muyuz? Bizler perişanız, acı çekiyoruz.

Siz yetkililer, bu ülkeyi idare eden sizler. Birbirinize düşmüş, bizi umutmuşsunuz. "Sen yaptın, ben yapmadım, siz yapamazsınız, biz yaparız" deyip duruyorsunuz. Millet Meclisi milletin Meclisidir. O Mecliste milletin derdine deva mı aramak gerek, yoksa sizin yaptığınızı mı yapmak gerek? Eğer Atatürk gözlerini açsa da sizlerin bu halini görse size neler der bilir misiniz?

Yazıklar olsun, utanmıyor musunuz?

Yazıcık Sağlık Ocağı hemşiresi Türkan Öztürk: «Ağrı kesici tek bir hap ya da ilaç bulunmamaktadır»

"3000 nüfuslu kasabamızdaki Sağlık Ocağında 25 Mart 1980 günü göreve başladım. Bizim yapacağımız sağlık hizmetinin esas amacı sağlam insanı korumak ve hasta olmadan önce tedbir almaktır. Bunu yapabilmek için de çalışmalarımıza yön veren araç gereç ve sağlık malzemesine ihtiyaç vardır. Ne yazık ki görev yaptığım sağlık ocağımızda bırakalım diğer malzemeleri, iğne yapabilmek için tek bir enjektör yoktur. Bu güne kadar da verilmemiştir. Halkın sağlık hizmetlerini yürütmek amacıyla açılmış olan sağlık ocağında en basit pansuman malzemeleri yoktur. Ağrı kesici tek bir hap ya da ilaç bulunmamaktadır. Durumun böyle olmasından dolayı biz de ister istemez amaçladığımız sağlık hizmetlerini yürütemiyoruz.

"Kasaba yolumuzun olmaması da önemli bir sorun. Bu güne kadar birçok insan doktorsuzluktan öldü. 1979 yılı içinde sadece doğumdan ölen kadınlarımızın sayısı altıdır. Hizmeti yeterince yürütemediğimiz kasabamızdaki bu acı gerçekler bizleri de huzursuz etmektedir. Yetkililer gerekli ilgiyi göstermedikleri halde sağlık ocaklarının birer tabeladan ibaret kalacağı inancındayız. Halk bizden hizmet bekliyor. Biz de halkın istediği hizmeti yerine getiremediğimiz için üzüntü içindeyiz."

ANADOLU BASINI SESLENİYOR

Bartın
14.7.1980–BARTIN

Tonu 385 liradan satılan kömürün nakliyesi devam ediyor

Tonu piyasada 1600 liradan satılan sanayi kömürünün TKİ Yönetim Kurulunun türlü oyunlarıyla, AP ve CHP'li parlamenterlerin hatta birçok AP'li delegelerin dahi karşı çıkmasına karşın 172.000 tonunun, tonu 385 liradan satışı ve nakliyesi Amasra BKİ'den devam etmektedir.

Amasra Belediye Başkanı Mustafa Cengiz, limanın kirlenmesi ve dolması nedeniyle liman ceryanını kesince, malı alan müteahhitler, bu defa Bartın limanını kullanmaya başlamışlardır.

Bartın Belediyesi, limanımızın dolması ve kirlenmesini hiçe sayarak, Amasra Belediyesi kadar duyarlı olamamış ve nakliyeye Meclise danışmadan izin verebilmiştir.

AP'li ve CHP'li parlamenterlerimizin dahi karşı çıktığı ve durdurulmasını istediği bu kömür yağmasının belediyemizin limanından sevki de ayrıca üzücü ve düşündürücü olmaktadır!

ÇALIŞANLAR
TÜM ÇALIŞANLARIN BAĞIMSIZ GAZETESİ
21.7.1980–ESKİŞEHİR

Türkiye'nin en pahalı şehri Eskişehir

Devlet İstatistik Enstitünün ocak ve mayıs dönemini içeren verilerine göre, Türkiye'nin en pahalı şehri Eskişehir, Adana ve İstanbul ise fiyat artışlarında ikinci sırada yer alıyor.

Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan toptan eşya fiyatları endeksinde 5 aydaki fiyat artışları yüzde 57 olarak hesaplanırken, Devlet İstatistik Enstitüsünce hazırlanan verilen 11 ilin tümünde de bu rakamın çok üstüne çıkıldığını gösteriyor. Eskişehir'de fiyat artışları yüzde 75.7, Adana'da yüzde 74.7 ve İstanbul'da ise yüzde 71.7 oranında. Oysa bu illerde geçen yılın 5 aylık fiyat artışları sırasıyla yüzde 22.7, 30.2, 27.1 oranında olmuştu.

KARAMAN'ın SESİ
22.7.1980–KARAMAN

C.Savcılığını ve PTT'yi göreve çağırıyoruz

Geçenlerde açığa çıkan tehdit olayı sonunda Hür Karaman gazetesinde yayınlanan PTT memurlarını ve c. savcılığını direk olarak karşısına alan "PTT vatandaşları bir birine tutuşturuyor" başlıklı yazısında

1– C.savcılığının yaptığı araştırmayı belirterek

2– PTT teşkilatını ve santral memurlarını halkı birbirine tutuşturmakla açıkça kışkırtıcı ajanlık suçuyla suçlamaktadır.

C. savcılığı hukuk devletinin ilkesi içerisinde görevini yapmışmıdır?

Biz ülkemizde ve ilçemizde huzurdan yana olan bir Anadolu basınıyız.

Bu suçu kim işlemişse de yasaları işletiniz ve gerekli işlemleri yapınız.

Yoksa halkın gözünde, c. savcılığı yeterli araştırma yapmadığı için PTTve PTT santralinde çalışan tüm memurlarda görevini kötüye kullanmak suçundan bölücü ve kışkırtıcı ajan olarak kalacaklardır.

Çengel
Gündelik Siyasi Gazete
10.7.1980–Ş. KOÇHİSAR

Ofis para veremiyor

İlçemiz üreticileri dertli ofis aldığı ürünlerin parasını karşılamıyor. Edinilen bilgilere göre ne zaman karşılayacağı da belli değil.

Ofise arpa satıp gazetemize kadar gelen mühtahsiller paralarımızı alamadık ne zaman alacağımız belli değil demişler kendileri ile ilgilenmesini istemişlerdir.

Bazı yörelerde devletin alımlarının bir yıl sonra alındığını sözlerine ekleyen üretici hemşehrilerimiz 'Bu kadar beklemeye tahammülümüz yoktur" demektedirler.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
O.GÜRHAN
Müessese Müdürü: ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul.
Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 — 852

VAN DER KLAAUW'UN GAZETEMİZE ÖZEL DEMECİ

Hollanda Dışişleri Bakanı: «Rus saldırganlığı ödüllendirilemez»

■ *"Türkiye veya Norveç'in tehdit edilmesi bütün NATO'yu ilgilendirir"*

■ *Türkiye'yi sonuna kadar desteklemekte kararlıyız*

Niyazi Terzi

HOLLANDA Dışişleri Bakanı Van Der Klaauw, dünyadaki güncel durumla ilgili sorularımızı cevaplandırdı. Van Der Klaauw: **"Rus saldırganlığı ödüllendirilemez"** dedi.

Özel görüşme isteğimizi sevinçle karşıladıklarını belirten Van Der Klaauw'a ilk sorumuz son Türkiye ziyareti hakkında oldu. NATO İlkbahar Konseyi Ankara toplantısına katılan Van Der Klaauw, ilk sorumuzu şöyle cevaplandırdı: **"Türkiye'de çok az kaldım. Pek bir izlenim edinemedim. Fakat Ankara ve çevresinde yapılan binalardan etkilendim. Eylül'de yeniden gideceğim. Türkiye'ye yapacağım bu ziyaret sırasında daha etraflı izlenimde bulunma fırsatım olur, o zaman size anlatırım."**

Hollanda Dışişleri Bakanlığı binasının giriş katındaki makam odasında sohbetimize dünya durumuyla ilgili sorularımızla başladık. Türkiye'ye yönelik Sovyet nükleer tehditleri konusundaki sorumuza Van Der Klaauw, **"Türkiye'yi sonuna kadar desteklemekte kararlıyız'** dedi ve şöyle devam etti: **"Birinci planda biz müttefikiz. Herhangi birimizin tehdit edilmesi, yani Türkiye'nin veya Norveç'in tehdit edilmesi, bütün NATO'yu ilgilendirir."**

"Rus nükleer tehdidi hem Türkiye'ye hem de hepimize yöneliktir. Bununla ilgili SALT görüşmeleri devam etmektedir. Amerika ile Rusya arasında görüşmelerin yeniden başlayabileceğine inanıyorum." 'Her şeye rağmen görüşmelere de devam etmeliyiz. Orta Avrupa'da karşılıklı kuvvet indirimi, Viyana görüşmeleri sürdürülmeli".

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

Çin Sovyetlerle görüşme koşullarını açıkladı

PEKİN (AP/AA)

ÇİN Komünist Partisi Yardımcısı Li Sieninen, Sovyetler Birliği'nin Çin ile yeniden görüşmek istediğini bildirdi. Çin, Sovyetlerin geçen aralık ayında Afganistan'ı işgali üzerine bu ülke ile temaslarını dondurmuştu.

Çin Halk Cumhuriyetinin Sovyetler Birliği ile yeniden görüşmelerin başlaması için öne sürdüğü koşullar şunlardır:

1 - Nikita Kruşçev'in Başbakan olduğu sırada Çin hududuna yerleştirilen 34 Sovyet tümeni 12'ye indirilmelidir.

2 - Sovyetlerin yakın müttefiki Moğolistan dışındaki sınırlarda bulunan Sovyet askerlerinin tümü geri çekilmelidir.

3 - Komboçya'daki Vietnam varlığına destek sona erdirilmelidir.

4 - Tüm Sovyet askerleri Af-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Bolivya'da din adamları demokrasiye dönülmesini istedi

LA PAZ

BOLİVYA'nın Katolik papazları, başkent La Paz'da 3 günlük bir toplantıdan sonra yaptıkları açıklamada, askeri rejimi insan haklarını çiğnemekle suçladı ve demokrasiye geri dönme çağrısında bulundular. Papazlar birçok kişinin ölümüne yol açan şiddete son verilmesini de istediler.

Din adamları ayrıca, evlere ve dini kurumlara baskınlar düzenleyen ve 10 gün önce gerçekleşmiş olan darbeden bu yana bir çok ölüm olayının sorumlusu olan başıbozuk silahlı grupları dağıtmaları için de yetkililere çağrı yaptılar.

Bu arada, Bolivya'daki siyasal partilerin askeri rejime karşı ortak bir direniş cephesi oluşturmaya çalıştıkları bildiriliyor.

Darbeden kısa bir süre önce yapılan seçimleri kazanan Siles Suazo, Peru Televizyonuna gizlice verdiği bir demeçte, kendi başkanlığındaki Demokratik Halkçı Birlik Partisi ile diğer 3 büyük siyasi partinin demokrasiyi koruma cephesi altında birleşmeyi düşündüklerini açıkladı.

İRAN-ABD İLİŞKİLERİNDE YENİ SORUN:

Şahın mirası

● *ABD Dışişleri Bakanlığı: "Şahın ölümü ile bir devir kapandı"*

● *Beni Sadr "Şahın servetini almak için mücadeleye devam edeceklerini" açıkladı*

DIŞ HABERLER SERVİSİ

DEVRİK İran Şahı Rıza Pehlevi'nin ölümüne tepkiler sürerken, İran Devlet Başkanı Beni Sadr, Şahın servetini almak için mücadeleye devam edeceklerini ve devrik Şahın ölümünün İran-ABD ilişkilerini etkilemeyeceğini söyledi.

ABD'de ise Şahın ölümüyle ilgili olarak yayınlanacak resmi bildirinin Beyaz Saray tarafından Dışişleri Bakanlığına devredildiği belirtilirken, Carter yönetimi, Şahın ölümü ile bir devrin kapandığını ve son olayların barışa ve istikrara doğru olumlu adımlar atılması için faydalı olması dileğinde bulundu.

Dışişleri Bakanlığının yayınladığı resmi bildiride Şah ile Washington yönetimi arasındaki 37 yıllık ilişkiden özenle sözedilmediği görüldü

Öte yandan Cumhuriyetçi Partinin Başkan adayı Ronald Reagan devrik Şahı överek Rıza Pehlevi'nin ABD'nin fedakar ve değerli bir dostu olduğunu söyledi.

Reagan, Şahın bölgenin güvenliği ve ABD'nin hayati çıkarları konusunda çok önemli rol oynadığını da iddia etti.

Haber, Sovyetler Birliği ve Çin haber ajansları tarafından hiç bir yorumda bulunulmadan verildi.

CENAZE TÖRENİ

Bu arada devrik Şahın, babası Şah Rıza'nın 1944 yılında gömüldüğü El Rifaye Camisinde aynı odada bir mezara gömüleceği belirtilirken, törene yüksek düzeyde yetkililer gönderecek olan ülkelerin, İran yönetimiyle olan ilişkilerini tehlikeye düşürmemeye dikkat ettikleri bildirildi.

Öte yandan Ankara'da Dışişleri Bakanlığı yetkililerimiz tarafından yapılan açıklamada "Şah bir Devlet Başkanı olmadığına göre, Türkiye'nin cenaze töreninde resmen temsil edilmesi düşünülemez" denildi. ABD Beyaz Saray Sözcüsü Jody Powell, tören hakkındaki ayrıntılı bilgilerin alınmasından sonra hükümetin törene kimi göndereceğini kararlaştıracağını açıkladı.

Şahı ABD'nin dostu ve müttefiki olarak nitelendiren eski Başkan Richard Nixon ise, Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'a bir mesaj göndererek, cenaze törenine katılacağını bildirdi.

Bu arada Mısır hükümetinin, devrik Şahın ölümü nedeniyle, ülkede 7 gün "ulusal yas" ilan ettiği haber verildi.

TERÖRÜ KİM PLANLIYOR VE UYGULUYOR?

CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu

«Nereden gelirse gelsin, şiddetin her türlüsüne karşı çıkmak şarttır»

ANKARA (ÖZEL)

TBMM'de okunan Başkanlık Divanı sunuşunda haklı olarak belirtildiği gibi "Anarşi ve terör Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütünlüğüne ve milletimizin birliğine kastetmektir."

"Ne yazık ki, bu doğru teşhiste bütün partilerin birleşmediği müzakereler sırasında ortaya çıkmıştır. Anarşi ve terör ülkemize göz dikmiş dış merkezlerin destek ve kışkırtmalarıyla beslenmektedir. Türkiye'yi içten yıkmak için yayın yapan bazı dış merkezlerin her gece tekrarladıkları tahrikleri izleyenler Türkiye'deki terörün ve

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

İstanbul Belediye Başkanı Aytekin Kotil:

Hükümet piyasaya sürülen sahte paraları topluyor, kalpazana dokunmuyor

İSTANBUL (ÖZEL)

SİYASİ partilerin, demokratik kuruluşların, ekonomik kitle örgütlerinin farklı görüşlerde olması doğaldır. Ancak, bugün devleti temellerinden sarsan terör olaylarına son verilebilmesi için demokrasiye inanan tüm güçlerin birlik olması gerekmektedir. Bu da, terör konusunda doğru bir teşhisle gerçekleşebilir. Halbuki bugün, siyasi partilere, parlamenterlere, liderlere baktığımızda hepsinin ayrı ayrı görüşlerde olduğunu görüyoruz.

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Pusu kurup köylüleri öldürmeye kalkışmışlardı

Apocular serbest bırakıldı, pusu kurulan köylüler gözaltına alındı

K.MARAŞ (ÖZEL)

13 Temmuz 1980 günü, silahlı 5 Apocu Kahramanmaraş Çokyaşar köyünde tarlalarında çalışmakta olan Solmalara pusu kurup, toptan katletmek isetmişlerdi. Pusuyu farkeden Solmalar tarlanın yüzüne dağılmışlar, Apocular etrafta çok sayıda köylünün bulunmasından da çekinerek kaçmışlardı. Mehmet Solma ve Mehmet Ali Solma'nın şikayeti üzerine Kemal Doğan ile Ali Kama yakalanmışlardı.

Kaçan Apocuların birçok olaydan aranan Mazlum Ongan ile Mustafa İspert ile Ali Yılmaz oldukları anlaşılmıştı. Ali Kama, ifadesinde kandırılarak ve zorla götürüldüğünü belirtmiş, Kemal Doğan'ın ise, Mustafa İspert'in emrine göre hareket ettiği ortaya çıkmıştı.

21 Temmuz 1980 günü Kemal Doğan ile Ali Kama kendi ikrarlarına rağmen serbest bırakıldılar.

● **Hasan Solma: Önce falakaya yatırdılar. Arkasından manyetolu telefonla elektrik işkencesi yaptılar. Elektrik işkencesi devam ederken sol kolumun dirsek kısmına ve sol omuzuma olmak üzere üç yerime yanan sigarayı bastırdılar. Ayrıca sol baş parmağımın tırnağının üzerine de yanan sigarayı bastırdılar.**

Pusu kuran Apocuları şikayet eden Solmalar ise gözaltına alındı. Solmaların evinde yapılan aramada Hasan Solma'ya ait birkaç metre fitil, 2 adet kapsül ve bir adet üzerine 'Bağımsızlık, Toprak, Özgürlük' yazılı pankart bulundu. Bulunan şeyler suç olmamasına rağmen, hem Hasan Solma, hem de Mustafa Solma, Mehmet Ali Solma, akrabaları Mehmet Solma ile köy halkından Mustafa Kalın gözaltına alındılar.

Solmalar 25 Temmuz 1980 günü, Mustafa Kanal adlı şahsa tehdit etmek, fitil, kapsül ve pankart bulundurmak iddiaları ile Cumhuriyet Savcılığına sevk

(Devamı S.6 Sü. 1'de)

Tunceli'nin kurtarılmış bölge olduğu iddası reddedildi

● **Tunceli'de il yetkilileri ve siyasi parti temsilcilerinin katıldığı bir toplantı yapıldı.**

TUNCELİ (ÖZEL)

TUNCELİ'de bir süre önce Belediye Başkanları, İl Genel Meclisi Üyeleri, siyasi parti temsilcileri ve bazı dernek başkanlarının katıldığı toplantıda alınan kararlar açıklandı. Yapılan açıklamada Tunceli İlinin kurtarılmış bölge olduğu yolundaki propagandanın maksatlı olduğu belirtilerek, şöyle deniliyor: "Bazı çevreler ilimizi pasaport sorulan, devleti tanımayan ve kurtarılmış bölge olarak ilan eden maksatlı bir propaganda yürütmektedir. Tunceli halkı bilinçli, olaylara karşı duyarlı ve demokratik kurallar içinde hakkını arayabilen bir yapıya sahip olduğu içindir ki, bu iftiralara hedef olmuştur."

Açıklamada, memur sürgünleri üzerinde de durularak, Tunceli'nin bir sürgün yeri haline getirildiği belirtildi. Ayrıca Tunceli'

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

OLEYİS, Ankara, Stad, Marmara ve Efes Otellerinde bu hafta greve başlıyor

ANKARA (AA)

OLEYİS Sendikasının dört işyerinde aldığı grev kararları bir hafta içinde uygulamaya konulacak.. Oleyis Sendikası Genel Başkanı Nusret Aydın, AA muhabirine verdiği bilgide, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde dört işyerinde anlaşmaya varamadıklarını söyledi ve "Biz elimizden gelen iyiniyeti gösterdik. Örneğin bir Büyük Ankara Otelinde iki ay önce grev kararı almamıza rağmen, turizm mevsimi diye bu kararı uygulamaya koymadık. Ancak işçimizin tahammülü artık kalmamıştır" dedi.

Ankara'da Büyük Ankara, Stad ve Marmara Otelleri ile İzmir'de büyük Efes Otellerinde yaklaşık 1160 üye işçi adına greve gidileceğini belirten Aydın, "İşveren maalesef bu toplu iş sözleşmesinde bir geriye dönüş istemektedir. Daha önce muhatabımız olan Emek Turizm Şirketinden yetki alınarak, Emek İnşaat Şerketine bağlanmak arzulanmaktadır. Oysa inşaatçılık ayrı şeydir, işletmecilik ayrı şey" şeklinde konuştu.

Şirket Başkanı ve öteki Yönetim Kurulu üyelerinin aralarında anlaşmazlık olduğunu da belirten Aydın, bu yüzden karşılarında muhatap bulamadıklarını Yönetim Kurulunun kabul ettiği bir maddeye Bakanın karşı çıktığını da bildirerek, uzlaşma umuduyla yeniden görüşme olasılığının bulunduğunu, ancak bundan da bir sonuç almayı ummadığını sözlerine ekledi.

MOSKOVA'DA İLK PROTESTO

Olimpiyat köyünde sporcular ayağa kalktı: Afganistan'dan çıkın!

MOSKOVA (AA-AP)

MOSKOVA Olimpiyat köyünde İngiltere ve Brezilya atletlerinden oluştuğu sanılan 30-40 kişilik bir grubun yemekhaneye girip Sovyetler Birliği'nin Afganistan işgalini bir gösteri ile kınadıkları haber verildi. Ajansların verdiği bilgiye göre Afganistan işgalini kınayan sporcular, "Afganistan'dan çıkın" şeklinde slogan bağırırken, yemek dolu tabakları da etrafa fırlattılar.

Protesto eylemine tanık olan İsveç basketbol takımının Amerikalı antrenörü, protestocuların arasında Avustralyalı, İngiliz ve Brezilyalı sporcuların bulunduğunu söyledi.

Avustralya yüzme takımı antrenörü B. Sweetenham ise protestocuların Avustralyalı olmadıklarını söyledi.

İngiltere'nin altın madalyalı yüzücüsü Duncan Goodhew ise kendisinin protesto eylemine katılmamış olduğunu bildirdikten sonra, "Bu tür eylemlerin beklendiğini ve doğal olduğunu" söyledi.

Ajansların bildirdiğine göre, lokantaya giren polisler protestocuları dağıttı. Hiç kimsenin tutuklanmadığı bildirildi.

Ecevit ve Demirel'in üzerinde anlaştığı

Beş yasanın çarşambaya Mecliste görüşülmesi bekleniyor

ANKARA (ÖZEL)

GEÇEN perşembe akşamı Çankaya'da yapılan Demirel-Ecevit buluşmasında Meclislerden öncelikle çıkarılması konusunda görüş birliğine varılan yasalar konusunda siyasi partiler tutumlarını belirlerken Millet Meclisi Danışma Kurulu da yasaların ne gün ele alınacağını görüşmek üzere toplandı

Ecevit-Demirel görüşmesi, dün AP Başkanlık Divanı ve CHP Genel Yönetim Kurulunda değerlendirildi. Bu konu bugün de AP Genel İdare Heyeti ile CHP Ortak Grubunda tartışılacak.

Yasaların çarşamba günü Meclislerde ele alınıp özel gündemle görüşüleceği bildiriliyor.

Kuşadasında İmbat Oteli işçileri sendikalaşmak için direniyor

KUŞADASI (ÖZEL)

SÖKELİ toprakağalarından Ali Rıza Özbaş'a ait Kuşadası İmbat Otelinde işçiler sendikalarının işverence tanınmaması üzerine direnişe başladılar.

Bağımsız Turizm-İş Sendikasında örgütlenen işçilerin mücadelesi Bölge Çalışmanın yetkiyi geciktirmesi yoluyla da engellenmeye çalışılıyor. Aydın Valisi Kemal Şenol'un da bu engellemede rol oynadığı belirtiliyor.

Bu işyerinde daha önce de sendikalaşma mücadelesi olmuş ancak İGD-Dev-Yol arasındaki fraksiyon çatışmaları yüzünden işçiler gruplar halinde işten atılmışlardı.

Ali Rıza Özbaş 1977 yılında da işyerindeki mücadeleyi önlemek için bazı tertiplere girişmiş ve işçi önderlerine hırsız yaftası asabilmek için bir akrabasının kızını araç olarak kullanmıştı.

Antalya Lisesinden beş öğretmen çeşitli yerlere sürüldü

ANTALYA (ÖZEL)

ANTALYA Lisesinde çalışan beş öğretmen, hiç bir gerekçe gösterilmeksizin çeşitli illere sürüldü. Yapılan sürgünlere göre Antalya Lisesindeki öğretmenlerin yeni görev yerleri şöyle:

Edebiyat öğretmeni Mustafa Tarı Denizli, İngilizce öğretmeni Necati Erdaroğlu Denizli, Fizik öğretmeni Yusuf Beyoğlu Yozgat Felsefe öğretmeni İsmet Coşkun Elazığ, Almanca öğretmeni Sezgin Akın Afyon.

bu köseden...!

MHP' den hesap sorulmadıkça

Av. Haydar Güngör

MHP'nin 1978 yılı Aralık ayında gerçekleştirdiği K. Maraş katliamı yeni bir aşamayı simgeliyordu. Bu, MHP terörünün bundan böyle kitle katliamları şeklinde devam edeceğinin işaretiydi. Artık "MHP'den Katliamlar Dizisi"'ni seyredebilirdik...

MHP'nin bu derece cesaretle ve pervasızlıkla hareket etmesinin sebebi neydi? Fazla uzaklara gitmeden sadece K. Maraş'ta cereyan eden bazı olaylardan örnekler sunacağım. Türkiye kamuoyu ETKO denen cinayet çetesini yakından tanımaktadır. Bu örgüt 1978 yılı Nisan ayında K. Maraş'ta ortaya çıkarılmıştı. Bir gece bekçisinin gayretiyle, K. Maraş'ta birçok yeri bombalayan, silahla tarayan ve Alevi Dedesi Sabri Özkan'ı öldüren ve daha birçok eylemin ve provokasyonun hazırlığı içinde olan örgüt suç aletleri ve delilleriyle ele geçirilmişti. Örgüt militanlarının açıklamaları soruşturmayı yürütenleri ve herkesi hayretler içinde bırakmıştı. ETKO'nun arkasında MHP vardı. Silah ve patlayıcı maddeleri Ökkeş Kenger temin ediyordu. Bunlar için gerekli parayı ise MHP İl Başkanı Hasan Balcıoğlu vermekteydi. Ünlü Esrarengiz Yüzbaşı Mehmet Ali Çevikel de tahrip kalıplarını MHP'lilere getiriyordu. Her ne hikmetse işin içinde MHP'nin olduğu ortaya çıkınca soruşturma orada kesildi. Delillere ve sanıkların beyanlarına rağmen MHP hakkında soruşturma açılmadı. Ökkeş Kenger ve Hasan Balcıoğlu'nun ifadeleri bile alınmadı. Aradan birkaç ay geçtikten sonra MHP, ETKO militanlarının yakalanması nedeniyle meydana gelen açığını yeniden kapattı. Örgütlenmesini tamamladı ve harekete geçti. K. Maraş'ta yüzlerce kardeşimizi katletti. Ökkeş Kenger ve Hasan Balcıoğlu katliamda başrolü oynuyorlardı. Hesap sorulmaması cesaretlerini artırmıştı. Ama gene aynı tutum devam etti. Katliamı MHP'nin yaptığını gösteren birçok delilin ortaya çıkmasına rağmen hakkında soruşturma açılmadı.

K. Maraş katliamı sırasında CHP iktidarda idi. MHP üç gün halkı katletti, CHP iktidarı seyretti. Etkili müdahalede bulunmadı. CHP'nin İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı'nın mazlumları suçlu göstermeye çalışan demeci saldırganları daha da coşturdu. CHP iktidarı bu tutumuna rağmen sonuçta katliamı faşistlerin yaptığını söyledi. Katliama arka çıkmadı. Katliamdan sonra yurttaşlar Sıkıyönetime başvurarak haklarını aradılar. MHP ve MHP yöneticilerinden bazıları hakkında delillere rağmen soruşturma açılmadı. Bunun yanında bazı MHP yöneticileri ile katliama katılan yüzlerce sanık hakkında dava açıldı. Bu, yurttaşlarda hesap sorulacağı inancının doğmasına yol açtı. Bu inançla dava sonunu beklemeye başladılar. Devletin yetkili organlarının hesap soracağı inancı şahsen hak alma fikrini engelledi. Bu da anarşiyi dizginledi. İntikamcılık eğilimini köreltti.

AP iktidarının işbaşına gelmesinden sonra MHP, terörünü artırmaya başladı. Bir yandan da devlet içinde ele geçirdiği imkanlardan ve AP iktidarının koruyuculuğundan yararlanarak şehirleri kurtarmaya başladı. Yozgat'ta Alevi yurttaşlara saldırarak bu şehri kurtardığını ilan etti. Son olarak Çorum'da katliam yaptı. Bu K. Maraş katliamının tekrarıdır. Başbakan Süleyman Demirel katliamı yapan MHP'yi mazlum, katliama uğrayanları ise suçlu göstermektedir. Yani MHP'nin düşman ilan ettiği ve katlettiği Alevi yurttaşları düşman ilan etmiştir. Olaylar sırasında bir kısım polisin tutumu da bilinmektedir. Artık yurttaşlarda kendilerine yapılan bu zulmün hesabının sorulacağı noktasında zerre kadar bir inanç kalmış olabilir mi? Halkın MHP ile devleti özdeş olarak görmesinin tehlikesi ülkemize çok pahalıya mal olacaktır. MHP ile istikrar sağlayacağını düşünenler ve Demirel gibiler bu güzel ülkeyi Rusya'nın kollarında gördükleri zaman acaba ne yapacaklar? MHP terörünün AP iktidarı tarafından desteklenmesi ve devlet kuvvetleri içine yuvalanmış MHP yanlılarının halka yaptıkları zulüm karşısında halk kitleleri içinde, "Rusya gelse daha iyi. Belki bizi tutar. En azından bütün ülkeye zulüm uygular ve eşit zulüm görmüş oluruz. Durumumuz bugünkünden iyi olur" gibi fikirlerin çıkmasına yol açmaktadır. Zaten Rusya da bunun pususuna yatmıştır. AP iktidarı Rusya'nın sevdiği ve MHP'nin oynadığı havayı çalmaktadır.

Halk kitlelerinin beklemeleri sona ermiş, "Belki hesap sorulur" şeklindeki inançlar bitmiştir. Herkes K. Maraşların ve Çorumların önümüzdeki günlerde artacağı endişesindedir. Türkiye halkı katliamların hesabını MHP'den er veya geç mutlaka soracaktır, ama AP, MHP'nin suçuna daha fazla ortak olmamalıdır.

Üçüncü Dünyanın üretim payı giderek artıyor

dünya demir çelik üretimi ve gelişmeler... 3

TIKP BILIMKURULU

DEMİR—çelik üretiminin bir 19. yy. aktivitesi olduğunu ve çeliksel bir ulusal sanayi düşünülemeyeceğini gören Üçüncü Dünya bugün artık mevcut kapasiteleriyle yetinmemekte, kendi öz kaynaklarını daha akılcı biçimde kullanma yönünde hareketle yeni yatırımlara gitmektedir. Üretimin üç ana öğesinden hammadde ve enerjiye sahip ülkeler, gelişmiş ülkelerden teknoloji transferi yoluyla edindikleri bilgilerle yeni ve modern üretim birimleri kurmaktadırlar.

Örneğin, Katar, 1978'de Basra Körfezindeki ilk çelik tesisini kurmuştur. 440.000 ton/yıl üretim kapasiteli olan bu tesis Japon yardımıyla gerçekleştirilmiştir.

Brezilya 1985 yılına kadar kurulu çelik kapasitesini 2 misline çıkarmayı planlamaktadır. Önümüzdeki 5 yılda bu ülkede yeni tesisler için her yıl 3 milyar dolar harcanması öngörülmektedir. Yine Üçüncü Dünyanın Venezüella, Hindistan, Nijerya gibi ülkeleri mevcut tesislerine ilaveten yeni tevsiatlar öngörmektedirler.

Yapılan bir tahmine göre yalnızca Eylül 1979 ile 1980 yılı ortası arasındaki dönemde Üçüncü Dünya ülkelerinin çelik yatırım toplamı 90 milyon doları bulmaktadır.

Tüm bu yatırım ve tevsiatlar gelişmekte olan ekonomilerin olgunlaşma yolunda olduğunu göstermektedir.

Günümüzde demir-çelik sektöründe somut yatırım talepleri Üçüncü Dünya ülkelerinden gelmektedir. Özellikle İkinci Dünyanın gelişmiş teknolojisinin ihracı, Üçüncü Dünyanın kurduğu yeni tesislerde modern ve verimli teknolojiler kullanılması sonucunu doğurmakta ve bu da söz konusu ülkelere dünya piyasasında rekabet şansını vermektedir. Hele, hammadde ve enerji kaynaklarına sahip gelişmekte olan ülkelerin üretimleri, gelişmiş ekonomileri ve dünya fiyatlarını zorlamaktadır.

Üçüncü Dünyanın zamanla büyüyen demir-çelik üretim kapasitesi dünyada bu sektörde yeni dengeler oluşturmaya başlamıştır. Bu gelişimde ana felsefe ise kendi öz kaynaklarına sahip çıkma anlayışıdır. Bu yeni dengede bir diğer faktör de özellikle Batı Avrupa'daki kurulu tesislerin eskiliği ve ortaya çıkan atıl kapasitedir.

Günümüzde daha da hız kazanan bu yeni gelişimi şöylece özetlemek mümkün; iki süper devlet atlatamadıkları enerji krizi nedeniyle demir-çelik üretimlerinde miktar olarak bir düşüş ve maliyetlerde de büyük bir yükselişle karşı karşıya. Aynı şey, başta AET olmak üzere İkinci Dünyanın da başında. Üçüncü Dünya ülkeleri ise hızla demir-çelik üretim kapasitelerini artırmaktalar. Ancak, bu kapasite yükselirken, düşünce kendi gereksindikleri çeliği üretmekten çok, ürettikleri hammadde ve enerji kaynaklarını değerlendirme olduğundan, çoğu zaman ülkelerin kendi endüstrilerinin alabileceğinden daha fazla yatırım yapılmakta, bu da dünya piyasa fiyatlarının altında büyük bir üretim yaratmaktadır.

Üretimin üç ana ögesinden hammadde ve enerjiye sahip gelişmemiş ülkeler, gelişmiş ülkelerden teknoloji transferi yoluyla edindikleri bilgilerle yeni ve modern üretim birimleri kurmaktadırlar

Üçüncü Dünyanın artan payı

BURADA dikkati çeken bir diğer nokta da, yıllar itibarıyla gelişim izlendiğinde, Üçüncü Dünyanın dünya çelik üretimi içindeki payının giderek artmakta olduğudur. Bu durumu yaratan da, Üçüncü Dünya ülkelerinin yatırımlarının yanı sıra, Birinci ve İkinci Dünya ülkelerinin yeni yatırımlara gidememesi ve hatta mevcut tesislerini tam kapasiteyle çalıştırmakta güçlük çekmesi olmaktadır. Mevcut koşullar Birinci ve İkinci Dünya ülkelerini öylesine zorluyor ki, bazı demir-çelik tesislerinin kapatılması yoluna dahi gidiliyor. İçinde bulunulan bu durumdan kurtulabilmek için başvurulan yollardan bir tanesi de devletin büyük demir-çelik kuruluşlarını güçlükleri yenebilmesi için mali olarak desteklemesi yani sübvanse etmesi yoludur.

Örneklemek gerekirse, ABD'nin en büyük çelik imalatçısı U.S. Steel Corp, geçtiğimiz dönemde 16 ünitesini kapatarak, işgücünün % 8'ini oluşturan 13 bin işçiyi işten çıkarmak durumunda kaldı. Bir diğer büyük şirket Armco ise, ticari isminden "çelik" ibaresini kaldırarak çalışma konusunu tamamen petrol ve gaz araştırmalarına çevirdi. Tahminler, sadece ABD'deki yaşlı tesislerin modernize edilebilmesi için milyarlarca dolara ihtiyaç olduğu yönünde. Öte yandan AET'nin kendi gereksinimini kendi piyasasına nazaran çok daha ucuz ürün sunabilen Üçüncü Dünyadan karşılama yoluna gitmesi, topluluk içinde tam 700 bin işçinin işini tehlikeye düşürecek nitelikte. Geçtiğimiz dönemde de İngiliz demir-çelik işçilerinin direnişi karşısında Thatcher hükümetinin tutumunu bütün dünya kamuoyu ile birlikte ilgiyle izledik.

Birinci ve İkinci Dünya ülkelerine karşın, Üçüncü Dünya ülkeleri hızla demir-çelik kapasitelerini artırmaktalar

Görüldüğü gibi, gelişmekte olan ülkeler ulusal sanayilerini kurabilme ve dışa bağımlılıktan kurtulabilmek için demir-çelik sektöründe hızla yeni yatırımlara gitmektedirler. Diğer taraftan, özellikle gelişmiş ülkeler bir atıl kapasite sorunu ile karşı karşıya olup bu koşullarda yeni yatırımlardan kaçınmaktadırlar. Gelişmiş ülkeler özellikle enerjinin pahalılaşmasını bünyelerinde tümüyle hissetmekte ve bu sorun onları genelde daha ucuz enerji kaynaklarına, özelde, örneğin demir-çelik sektöründe ise üretimleri daha az enerji gerektiren, ya da (enerji maliyeti), (ürün değeri) oranı düşük ya da daha az olan mamullerin üretimine yönelmektedir. Gelişmiş ülkeler, daha ucuz olan demir-çelik mamulleri yerine, yüksek teknoloji gerektiren ve piyasa değeri yüksek özel çeliklere giderek daha çok ağırlık vermekte ve ana ihracat konularını bu yöne çevirmektedirler. Bunda gelişmekte olan ülkelerin kendi demir-çelik sanayilerini kurma çabalarının payı da yadsınamaz.

Bütün bu değişimler, salt tonaj açısından bakıldığında, gelişmekte olan ülkelerin demir-çelik üretimlerinin dünya üretimi içindeki paylarını artıyor biçimde göstermektedir.

Bir ülkenin sanayileşme düzeyi ile ürettiği demir-çelik mamulleri arasında ilginç bir bağıntı vardır. Sanayileşmenin ilk aşamalarında uzun demir-çelik mamullerine, daha ileri düzeylerde yassı ürünlere ve üst aşamada da daha çok alaşımlı ve özel çeliklere ihtiyaç duyulur. Bu genelleme günümüz koşullarında da geçerli ve içinde bulunduğumuz durumu da açıklayıcı niteliktedir.

Gelişmekte olan ülkeler henüz büyük miktarlarda kaliteli ürün gereği ile karşı karşıya değildirler. Dolayısıyla demir-çelik üretimlerini bu yöne kaydırmaları için bir neden de "şimdilik" yoktur. Zira bu tür malullerin bir değer taşıyabilecek ölçüde sunulabileceği ekonomiler, zaten bunların ihracatçısı ülkelerdir.

Ürün çeşitleri açısından konuya bakarsak; demir-çelik üretiminin ağırlığını ele geçirme eğiliminde olan Üçüncü Dünya ülkelerinin sektördeki ihracat ürünlerini demir cevheri, adi profil ve saçlar gibi demir-çeliğin birinci ana ürünleri dediğimiz fazla işlem gerektirmeyen, yüksek kalite kontrolü istemeyen, üretilmeleri özel teknolojilere ihtiyaç göstermeyen ürünler teşkil eder. Oysa yine aynı ülkelerin ithalatlarını bazı alaşım maddeleri ve özel demir-çelik mamulleri oluşturur. Dünya demir-çelik pazarı açısından kendi ekonomik yapıları içerisinde ürettikleri çeliğin tamamını tüketemeyen ülkeler, tüketimleri ekonomik düzeyde yerli üretim yapmaya elvermediğinden henüz üretmedikleri kaliteli çeliği ithal edebilmek için, düşük maliyetlerle ürettikleri birincil demir-çelik ürünlerini pazara sürmeleri sonucunu doğurmaktadır.

Farklı tutumlar

ÜÇÜNCÜ Dünya ülkelerinin demir-çelik sektöründeki yatırımlara dönük bu hızlı atılımına ve bu şekilde doğan teknoloji transferi talebine karşı gelişmiş ülkelerin tutumları da büyük farklılıklar arzetmektedir. Örneğin demir-çelik üretiminde başta gelen ülkelerden Japonya yeni tesislerin kurulması için kendisine yapılan talepleri cevaplamakta hiç de gecikmemektedir. En büyük şirketlerinden birisi olan Nippon Steel'in yetkilileri bu konudaki düşüncelerini bir Amerikan dergisine şu şekilde açıklamaktalar: "Üçüncü Dünyanın çelik sektöründeki gelişimi, uzun dönemde önlenebilecek bir gelişim değildir. Dolayısıyla bize yapılan her talebi mümkün olan en geniş ölçüde karşılamaya gayret etmeliyiz." Bir kamu kuruluşu olan İtalyanların Finsider Çelik Şirketi de Güney İtalya'daki yatırım projesini iptal edip Brezilya'daki büyük bir çelik projesini finanse etmektedir. Diğer taraftan ABD'nin büyük çelik şirketleri ve çelik birliklerinin etkisindeki ABD Kongresi bugünkü dünya koşullarında, hele dünyada ve gelişmiş ülkelerde böylesine bir atıl kapasite varken, bu sektördeki yabancı yatırımların özellikle de Üçüncü Dünya ülkelerindeki yeni yatırımların finanse edilmesine karşı çıkmaktadır.

İşte kendi öz kaynaklarını en iyi şekilde değerlendirme çabasındaki gelişmekte olan ülkelerin uğraşlarına karşı, Birinci ve İkinci Dünya ülkelerinin tutumları arasındaki farka somut bir örnek.

Sonuç

YUKARIDANberi anlatılanları özetleyecek olursak:

Genel dünya ekonomik buhranı, süper güçleri ve İkinci Dünya ülkelerini bu sektörde zorlamaktadır. Bu ülkeler henüz buhranı atlatıp iç dengelerini tümüyle kurabilmiş değillerdir. Önlerindeki önemli bir fırsat, Üçüncü Dünyanın bu sektördeki yatırım arzusudur. Bu istem başta Japonya ve Batı Avrupa olmak üzere İkinci Dünya ülkelerince gelişmenin kaçınılmaz olması gerekçesiyle olumlu yanıt bulabilmesine karşın Birinci Dünya tarafından statükonun korunması amacıyla karşı durulmaya çalışılmaktadır. Yine de aktarılan teknoloji ne kadar gelişmiş olursa olsun, kurulan tesisler sektördeki birincil ara ürünlerin üretimine yöneliktir. Büyük bilgi birikimi ve yüksek teknoloji isteyen ürünler, süper güçlerin ve gelişmiş ülkelerin elinde toplanmıştır. Üçüncü Dünya ülkelerinin sanayi yapıları da şimdilik bu tür teknolojilere büyük istem gerektirecek düzeyde değildir. Ancak, Üçüncü Dünyanın giderek artan üretim kapasitesi ve gelişmiş ülkelerin özellikle "yaşlı" tesislerinin içine düştükleri üretim sorunları, dünya demir-çelik üretiminde ağırlığı yavaş yavaş Üçüncü Dünyaya kaydırmaktadır.

BİTTİ

YURT HABERLERİ

ENERJI VE TABII KAYNAKLAR BAKANI KIRATLIOĞLU'NUN AÇIKLAMASI

Sürgü Barajından Çömlekova, Güroba, Şatıroba-Çığlık, Altınharap'ın sulanmasına imkan yok

ANKARA (ÖZEL)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Dr. Esat Kıratlıoğlu gazetemizin 24 Haziran günkü "Su verilse ürünümüz 5 kat artacak" şeklindeki haberimizi bir açıklama ile cevapladı. Haberimizde, Doğanşehir'in beş köy halkının su sorununu dile getiriyor, köylülerin Demokrat Parti iktidarından beri bir türlü sulama imkanına kavuşamadıklarını anlatıyorduk.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Dr. Esat Kıratlıoğlu'nun gazetemize gönderdiği açıklama aynen şöyle:

"Sayın gazetenizin 24 Haziran 1980 günlü sayısında (sayfa 4, sütun 2) yayınlanan, "Su verilse ürünümüz 5 kat artacak" başlıklı yazı incelenmiştir. Yazıda Malatya-Doğanşehir ilçesine bağlı Çömlekoba, Şatıroba, Çığlık ve Altınharap köylerinin tarlalarına su verilmediğinden şikayet edilmekte ve anılan köylere sulama suyu sağlanması istenmektedir.

"Sözkonusu köyler, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Akçadağ Projesi sulama alanı dışında kalmaktadır. Ayrıca Sürgü Barajında biriken su, ancak projede öngörülen alanı sulayabilmektedir. Bu nedenle, Sürgü Barajından, bugünkü şartlarda adı geçen köy arazilerine su verilmesine imkan görülmemektedir.

"Ancak yöredeki yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının yeniden değerlendirilmesi konusu, DSİ Genel Müdürlüğünün 1980 yılı etüd programına alınmış olup, bu çalışmaların sonucuna bağlı olarak sözkonusu köy arazilerinin sulanması imkanları araştırılacaktır.

'Bilgilerinizi rica ederim. Saygılarımla..."

GÜNDEM dışı

"Güvence"

Devletin resmi raporlarına göre memurlar ve sigortalılar güvence altındadır. Ve bunlardan her ay da çatır çatır sosyal güvenlik fonları kesilir.. Bu fonlar amacına uygun kullanılır, kullanılmaz. Bu ayrı konu. Biz tekrar güvenceli vatandaşlarımızın durumu üzerinde durmak isitiyoruz. Bu gün devlet memuru veya emekli olup da bir hastanede muayene olmak mümkün... Tabii ne derece muayene oluyorsa o kadar. Reçete almak da mümkün. İş de bundan sonra başlıyor. Emekliler ve memurlar ellerinde reçeteler başlıyorlar kapı kapı dolaşmaya...

Şimdi kanunlara göre ilkokul öğretmenleri ilköğretim müdürlüklerinin anlaştıkları eczanelerden ilaçlarını ücretsiz olarak alabiliyorlar. Orta öğretimde ise okul müdürüne aynı zamanda ödeme yapma yetkisi de verildiği için okullar ayrı ayrı eczanelerle anlaşabiliyorlar. Usulüne uygun olarak alınan ilaçların bedeli ise daha sonra Defterdarlık tarafından ödeniyor. Eczacılar verdikleri ilacın parasını alamamaktan şikayetçi. Öyle olunca da ilaç vermiyorlar. Bir de sık sık değişen ilaç fiyatları ve reçetede yazılanın benzeri ilaç verilmesi sorunlar yaratıyor. Bürokrasi ve talimatlar bu noktada harfiyen uygulanıyor. Vatandaş ilacı bulamamış da benzerini almış, arada biraz fiyat farkı da varmış... Sanki her isteyen her istediği ilacı buluyor da... Değişik ilaç alınca başlıyor formalite ve tartışmalar... Bundan eczacılar da bıkmış, hastalar da... Ama bıkmayan bürokrasi. En sonunda çoğu kez hasta illallah deyip ihtiyacı olan ilacı kendi parasıyla alıyor.

Işler artık öyle bir noktaya varmış ki, bir zamanlar her eczanenin vitrinini süsleyen "Burada emekli, MSB, MEB vs. reçeteleri yapılır" gibi levhalara rastlanmıyor. Ve bugün İstanbul'da öğretmenler ilaç alabilecek eczane bulamıyor.

Unutulan ayı

İzmir Belediyesi sokakta gösteri yapan bir ayıcıyı yakalamış. Ayıcıya ceza makbuzu kesilmiş, ayı da korunmak üzere hayvanat bahçesine gönderilmiş. Üç gün sonra ayıcı kendisine kesilen 1000 lira cezayı ödemek üzere belediyeye gelmiş. Cezayı yatırmış, sonra ayısını almak üzere hayvanat bahçesine gitmiş. Bir de ne görsün? Ayı baygın yatıyor kapatıldığı kafeste... Meğer üç gün önce ayıyı kafese kapatan görevliler onu unutmuş. Ayı da aç susuz geçirdiği üç günün sonunda yarı baygın serilip kalıvermiş. Söylendiğine göre önce ayı saatlerce yemek yemiş, kendisine geldikten sonra ayağa kalkmış ve hürriyetine kavuşmuş...

Fotoğrafta aç kalan ayı zincirini kırıp, hapishaneden kaçmak için çabalarken görülüyor.

GÜNÜN DUYURUSU

GÖZDEN KAÇMAYANLAR

Kış gelmeden telaşı başladı... Nasıl başlamasın ki, yakıtsız, kömürsüz, odunsuz geçen bir kıştan sonra. Kaloriferli apartmanlar yakıta nasıl para yetiştireceklerini düşüne dursunlar, odun kömür yakanlar kış gelmeden ihtiyaçlarını sağlama peşinde. Hele bir de kışın 10 bin liraya bile odun bulmanın imkansız olacağı söylenince şimdiden odun kuyruklarına girmekten başka çare var mı?

Bu arada Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Kıratlıoğlu da konuştu ve "Bu kış geçen kış gibi olmayacak" dedi. Kıratlıoğlu elbette meteorolojik bir tahminde bulunmuyordu. Kıratlıoğlu, vatandaşa "ısınma" garantisi veriyor. "Türkiye'yi kömürsüz odunsuz bırakmayacağız" diyor.

Kıratlıoğlu'nun sözünü bir kenara yazıyoruz. Ancak kendisinden bir talepte daha bulunuyoruz. "Garanti" söz olarak bir şey ifade etmiyor. Hele hükümetin "garanti" si olunca... Bu yüzden en iyisi şu garantileri belge olarak bastırıp da dağıtsanız. Öyle ya, bu kış da geçen kış gibi kömürsüz odunsuz kalırsak, hiç olmazsa "garanti" belgelerini yakıp yakıp da ısınır, hükümetinize de sağlık duaları ederdik. Ne dersiniz?

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Nasıl kaçtılar?

Mamak Askeri Cezaevini iyi bilenlerden biriyim.

Cezaevi, Hüseyin Gazi Tepesinden Ankara-Samsun asfaltına kadar uzanan büyük bir alanı kaplayan 29 inci Tümenin içinde bulunmaktadır. Cezaevinden Samsun yoluna çıkış, durmadan koşarak bile en az yarım saati bulur. Cezaevinin çevresi yüksek duvarlar ve dikenli tellerle çevrilidir. Geceleri projektörlerle aydınlatılır ve kurt köpekli muhafızlar tarafından korunur.

Bina kayalık bir arazi üzerine kurulmuştur. İsa Armağan ve Mustafa Pehlivanoğlu'nun kaçtıkları yeni cezaevinin temeli kazılırken çıkan kayaları atmak için dinamit kullanılmıştı. Yani kaçmak üzere tünel kazmak için de dinamit atmak gerekir. Zaten kaçışın tünel kazma yoluyla olmadığı, tavan delinmek suretiyle olduğu açıklanmıştır.

Dokuz yıldır bu cezaevinden bir kişi kaçmıştır. 12 Mart döneminin başında Kerim Öztürk, tahliye olan başka birisinin yerine çıkmak suretiyle. O kaçıştan sonra da tedbirler olağanüstü artırılmış, bütün tutuklular nöbetçiler tarafından fotoğraflarıyla tanınır hale getirilmiştir.

Böyle bir yerden bu iki idamlık MHP'li nasıl kaçtılar?

Bir, cezaevinin üstüne helikopter getirip, tavanı deldikten sonra ip merdivenden helikoptere tırmanıp gidebilirler. Böyle bir şey olmamıştır.

Bir de yarım saatlik yolu aşarak Ankara-Samsun asfaltına çıkmış olabilirler.

Saçları üç numara traşlı sivil iki kişi, 30 dakika hiç durmadan koşarak, tankların, topların, yatakhanelerin, eğitim sahalarının yanından geçecekler, birkaç nizamiye kapısından aşacaklar ve 28 inci Tümenin dışına ulaşacaklar! Böyle bir çıkış, ancak bölgedeki kimsenin dikkatini çekmeyen bir kıyafetle gerçekleştirilebilir.

Ha, az daha unutuyordum.

Bir de gözleri bağlanıp, "Sorguya götürüyoruz" diyerek koğuşlarından alınmış ve asfalta çıkınca serbest bırakılmış olabilirler.

Her üç halde de İÇERDEN YARDIM GÖRDÜKLERİ muhakkaktır.

Bundan önceki kaçışları, Mehmet Ali Ağca'nın kaçışından sonra İstanbul Sıkıyönetim Komutanının yaptığı açıklamayı hatırlayalım.

Bir de TİKP Genel Başkanı ve başyazarımız Doğu Perinçek'in bu gerçeklere değinen yazısı nedeniyle gözaltına alındığını, sonra da hakkında takipsizlik kararı verildiğini.

ÜGD Hukuk Masası Başkanı Ali Yurtaslan'ın açıklamalarını dikkatle okuyalım.

Bütün bunlar ortaya apaçık bir gerçeği çıkarıyor: Bugüne kadar yazıp çizdiklerimizin doğrulanmasını. MHP'nin devlet içine sızmış olan kollarının nerelere uzanabildiğini ve neler yapabildiğini.

Şimdi bir karanlık köşede cinayet emri verilen bir katile bu örnek gösteriliyor. "Bak Mamak gibi yerden bile adam çıkarıyoruz" deniyor.

Hiç değilse bu olay, bundan sonra idam verilecek olanları düşündürsün. Örneğin 8 Ağustosta kararı verilecek olan K. Maraş davasını.

Hükümetin herhangi bir açıklama yapmamasını neye yormalı? Sözünü ettiğimiz dersi çıkarmak için mi düşünüyorlar?

Yoksa bu işi de Sıkıyönetimin ve Nihat Paşanın sırtına yıkıp altından sıyrılırız diye mi düşünüyorlar?

Arap ülkeleri Siyonizme karşı mali ve askeri güçlerini birleştirmeyi kararlaştırdı

- Arap ülkeleri bir "Arap Milli Savaş Sanayisi" kurmayı kararlaştırdı
- Arapların Batı bankalarındaki mali varlığı 106 milyar dolar, ABD'deki sabit sermayesi ise 36 milyar dolar

DIŞ HABERLER SERVİSİ

1960'ların başından beri sömürge olmaktan kurtulan Üçüncü Dünya ülkelerinin kendi aralarında siyasi ve ekonomik birlikler kurduğu görülmektedir. Bu ilkeler yeniden emperyalizmin boyunduğu altına düşmemek için aralarındaki birliği güçlendirmeye ve bu arada yeraltı kaynaklarını değerlendirmeye özen göstermişlerdir.

Bu amaçla Bloksuzlar (77'ler) ASEAN, AND Paktı, OPEC gibi kuruluşlar ortaya çıkmıştır.

Bu ülkeler arasında, ortak bir dil ve kültüre sahip, zengin yeraltı kaynakları bulunan Arap ülkeleri ilk sıralarda yer almaktadırlar. Arapların mali gücü de, gelişmekte olan diğer ülkelerden oldukça fazladır.

Temmuz başında, Arap Dışişleri ve Maliye Bakanları, Ürdün'ün başkenti Amman'da ortak bir "Arap stratejisini" saptamak üzere toplandılar. Camp David Antlaşması nedeniyle Mısır'ın alınmadığı toplantı önemli bir güne denk getirilmişti. Bu günlerde Mısır-İsrail özerklik görüşmeleri yeniden başlıyor ve İsrail, hükümet dairelerini Doğu Kudüs'e taşıyordu. Daha sonra da bilindiği gibi, İsrail Parlamentosu (Knesset), tüm dünyanın tepkisine rağmen Kudüs'ün "bölünmez" başkent olmasını kararlaştırmıştı.

ARAP ÜLKELERİNİN SERVETİ

TOPLANTI öncesi ve sırasında Arap ülkelerinin taleplerini iki noktada topladıkları görüldü. Bunlar, mali imkanları ve İsrail'e karşı askeri gücü artırıp birleştirmek idi.

Gelişmekte olan Arap ülkeleri gerçekten mali güçlerini birleştirme olanağına sahip midir?

Mısır, Suriye, Güney Yemen ve Libya gibi ülkelerin siyasi tercihlerini değiştirmesi koşuluyla, birleşme şansının doğacağı söylenebilir. Çünkü her şeyden önce Arap ülkelerinin yarısından fazlası, dünya ekonomisine hayat veren değerli maddeye, petrole sahiptir. Petrolden elde ettikleri gelirler ise muazzam rakamlara ulaşmaktadır. Örneğin İsviçre'deki Uluslararası Kredi Bankasının bir raporuna göre, Arap ülkelerinin Batı bankalarındaki mali varlığı 106,9 milyar dolardır.

Öte yandan 1979'da New York'ta yayınlanan bir ekonomik raporda, OPEC'e üye Arap ülkelerinin ABD'deki yatırım payları ise 36 milyar doları geçiyor.

Ayrıca, Arap ülkelerinin bundan böyle de yeraltı zenginliklerini gereği gibi değerlendireceği düşünülürse, kısa bir gelecekte, mali varlıklarının ne seviyede olacağı tahmin edilebilir.

BİRBİRİNE YARDIM

PETROL zengini Arap ülkeleri, fakir Arap ülkelerine yardım etmektedir. Örneğin, Filistin Kurtuluş Örgütü, Suudi Arabistan, Kuveyt, Cezayir, Irak gibi ülkelerden sürekli yardım almaktadır. Yine Arap ülkeleri iç savaşta büyük zararlar gören Lübnan'ın yaralarının sarılması için düzenli yardımlar yapmaktadırlar. Camp David Antlaşmasından önce Mısır da, zengin Arap ülkelerinden büyük miktarda yardım alıyordu.

Bu arada Arap ülkeleri, petrolden sağladıkları gelirleri kendi ülkelerinde tarım ve sanayi alanına yatırmaktadır. Bu ülkelerden Irak, hızlı bir kalkınma planını uygulamaya koymuştur. Cezayir'de de benzer girişimlere daha önceden başlanmıştı.

KALKINMA PROJELERİ

ARAP mali varlığının Batı ve Amerikan bankalarında duracağı yerde, ülke kalkınmasına aktarılması en akılcı iştir.

Bu konuda Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin, Arap ülkelerini, dışardaki sermayelerini çekerek, alt yapıyı kurmaya, kalkınma projelerini gerçekleştirmeye, ekonomik eşgüdüm ve birleştirme yolunda kullanmaya çağırmıştı. Değişik Araplararası forumlarda aynı görüşler ifade edilmiştir.

FAKİR ÜLKELERE YARDIM

SADECE kendi aralarında yardımda bulunmakla kalmayan Arap ülkeleri, gelişmekte olan fakir Üçüncü Dünya ülkelerine de yardım ediyorlar. Birçok OPEC toplantısında bu ülkeler için özel yardım fonu ayrıldığı bilinmektedir.

Son Arap Maliye ve Dışişleri Bakanları toplantısında konu yeniden gündeme gelmiş ve sadece Irak, fakir ülkelere 10-15 milyar dolarlık bir yardımda bulunacağını açıklamıştır.

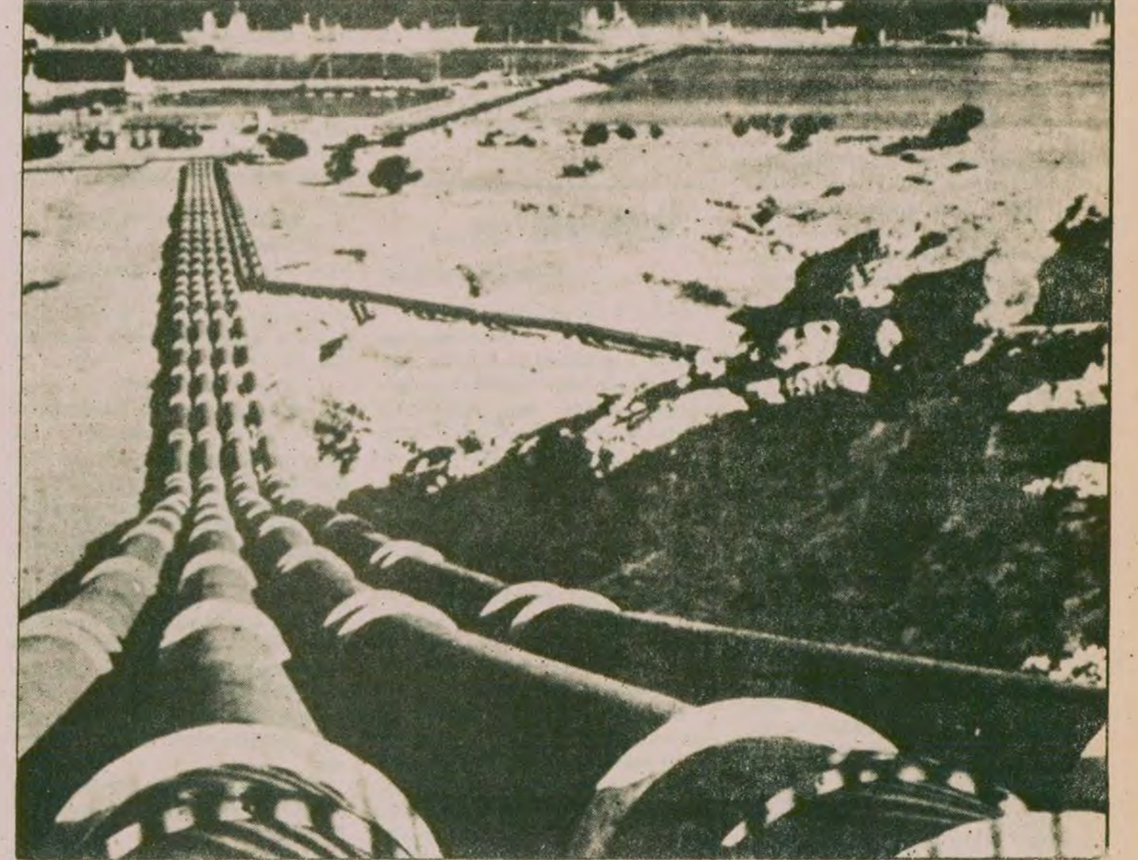
ASKERİ BİRLİK

ARAP ülkeleri aralarında birleşip mali olanaklarını kalkınma için kullanabildikleri ölçüde güçlü ve diğer gelişmiş ülkelere karşı daha az bağımlı olurlar. Bu durum askeri alan için de geçerlidir.

Askeri gücü birleştirme yönündeki çabalar 1973 Arap-İsrail savaşından önceki dönemlere rastlar. Bazı Arap ülkelerinin İsrail'e karşı askeri ve siyasi birlik oluşturduğu görülmüştü. 1973 Savaşından sonra da Kahire'de Fransa'nın uzman ve teknolojik yardımıyla bir "Arap Milli Savaş Sanayisi"nin kurulması üzerine askeri birlik yönündeki çabalar somuta da dönüştürüldü.

Ne var ki Ortadoğu'da her şeyin Filistin sorunu ile yakın ilişkisi olduğundan Camp David Antlaşması sonrasında bu proje Arap ülkelerinin Mısır'la ilişkilerini kesmeleriyle yarıda kaldı. İşte Arap Mali ve Dışişleri Bakanlarının son toplantısında, benzer bir projenin daha kapsamlı bir şekilde gerçekleştirilmesi öngörüldü.

Görüldüğü gibi uygulamaya konduğu taktirde bu toplantıda alınan kararlar emperyalizme bağımlılıktan kurtulma, siyonizme karşı mücadele, Filistin halkının anavatanına yeniden kavuşması, süper devletlerin yayılmacılığı ve hegemonyacılığına karşı durma, kendi gücüne güvenerek kalkınma ve gelişmekte olan ülkelere yardımda bulunma açısından son derece önemlidir.

Arap ülkeleri petrol gelirlerinden Üçüncü Dünyaya yardımlarını artırıyor.

Bilim ve teknikteki son gelişmeler

Ana rahmindeki bebeklere kalp ameliyatı yapılabilecek

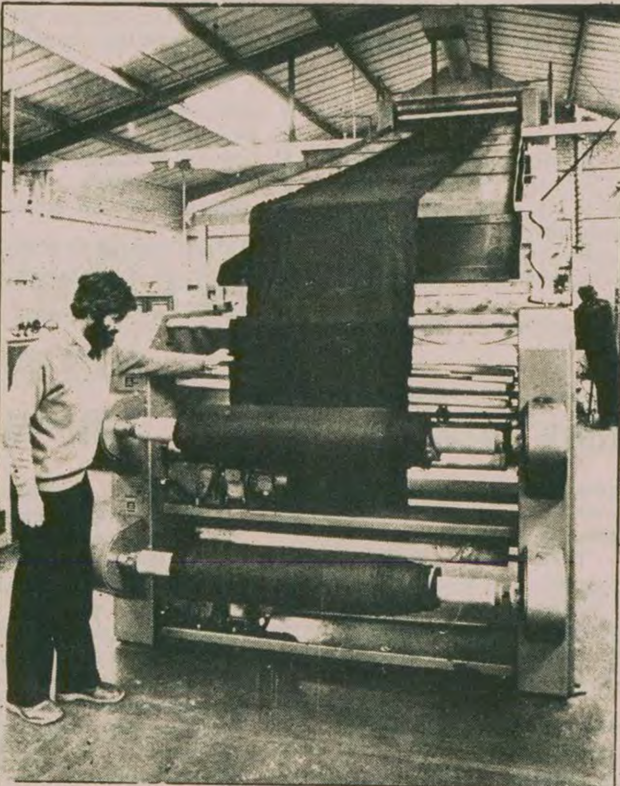
İlk kez yapılan Dünya Pediatrik Kardioloji Kongresinde, ana rahmindeki, kalp bozukluğu olan bebeklere, ameliyat yapılabileceği ileri sürüldü.

Kongrede Profesör Fergus Macartney, önümüzdeki 20 yıl içinde, çocuk ve bebeklerde görülen kalp hastalıklarının tedavisinde büyük aşamalar kaydedileceğini belirtti. Profesör, kongrede yaptığı açıklamada, yeni teşhis metodlarıyla, ana rahmindeki bebekte konjenital kalp hastalıklarının teşhis edilmesinin olanak dahiline girdiğini söyledi. Birkaç yıl öncesine kadar konjenital kalp hastalıklı bebeklerin büyük çoğunluğunun öldüğü biliniyor. Bu alanda yapılan çalışmalarla artık ölümle sonuçlanan vaka sayısı azalmış bulunuyor.

Profesör Macartney'e göre, gelişen teşhis teknikleriyle ana rahmindeki bebeğin, sağlığa zarar vermeden resimleri alınabilir. Hatta "Ana rahmindeki bebeğe kalp ameliyatı yapılabilir; bu tür uygulamalar hayvanlar üzerinde denenmiş ve başarılı sonuçlar elde edilmiştir."

Kalp hastalıklı bebeğin teşhis ve tedavisi yaşamının ilk aylarına kaydırılarak, bebeğin gerekirse ana rahminde veya ilk aylarında ameliyat edilerek daha sonra sağlıklı bir yaşam sürmesi sağlanabilecek. Kongrede sunulan bildirilere göre, ileriki yaşlarda görülen pekçok kalp bozukluklarının önü, bebeklik çağında belirli düzensizliklerin tedavi edilmesi ile alınabilecek.

Kömürden dokunma bez, tıp, endüstri ve savunmada kullanılıyor

Güney İngiltere'de bir fabrikanın fırınından, aktifleştirilmiş kömürden mamul, kötü kokuları yok eden kumaş fırından çıkıyor... Normal selüloz elyafından dokunan bez, ilk önce inorganik tuz ve kloridlerle yüklü kimyasal bir ortamdan geçiriliyor. Daha sonra 600-800 derecelik karbon dioksit fırınına sokulan kumaş burada aktifleşerek, koku yok etme özelliğini kazanıyor. Özel filtre görünümünü kazanan kumaş, tıpta enfeksiyonları önleyen, kokuları yok eden sargı bezi olarak kullanılıyor. Endüstride ise, Kuzey Denizi petrol alanlarında zehirli gazlara karşı filtre görevini yapıyor.

SOLDAN SAĞA: 1) Bir amacın ya da bir düşüncenin gerçekleştirilmesi için verilen uğraş- Mendil yazma gibi şeylerin kenarına işlenen tentene 2) Bir subayın sürekli hizmetinde olan er- Metal parçalarını aşındırmakta kullanılır 3) TERSİ becerikli- Bir emir- Bir müzik aleti 4) TERSİ kesin- Menfaat için sık sık uğrama 5) Er -Bir gıda maddesi 6) Avrupa'da bir ülke 7) TERSİ bir kadın adı- TERSİ kanı 8) Nurlu, ışıklı- TERSİ geri arka.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Kutuplardan geçerek dünyayı 360 eşit dilime böldüğü varsayılan dairelerin adı 2) Umut- Bir emir 3) Çok yer fetheden eski işgalci hükümdarlara yakıştırılan san 4) TERSİ siyah- TERSİ telefonda ilk ses 5) Çayın tat derecesi- TERSİ ABD'deki uzay merkezinin kısa adı 6) Asker- TERSİ bir uyuşturucu madde 7) Güven veren- nitelik 8) Alet, aletler 9) Operalarda bir kişinin okuduğu uzun dramatik şarkı 10) Tanrı- Yemin 11) Kınama, hicvetme- Namus, utanma duygusu 12) Keçiyolu.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Çamsakızı- Es 2) İsa- Domino 3) Kaynak- naliF 4) olA-Ma- Ala 5) lE- Sardalya 6) Atik- Caniler 7) Tereyağ- Zati 8) An- çA- Kar.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Çikolata 2) Asaleten 3) Mata- İr 4) Skeç 5) Adama- yA 6) Kokarca 7) ıM- Dağ 8) Zindan 9) ınA- lizA 10) Olaylar 11) ilaeT 12) Sefa-Rio

Darbede Arjantinli subaylar da görev almış

Bolivya'daki faşist darbeciler dünyada tecrit oldu

- ABD dahil tüm ülkeler Bolivya'ya dış yardımı durdurdu.
- Başta maden işçileri olmak üzere halk darbeye karşı mücadele ederken, bazı bankacılar ve işadamları darbeyi destekliyor.

LA PAZ (AA/AP)

LATİN Amerika'nın yalnız ve yoksul ülkesi Bolivya'da Devlet Başkanı Lydia Gueiler'in devrilmesiyle sonuçlanan sağcı askeri darbenin onuncu gününde askeri yönetimin ülkede henüz iktidarı tam olarak ele geçiremediği bildirildi.

Ağır silahlarla donatılmış binlerce askerin tüm sokak başlarını tuttuğu başkent La Paz'da sıkıyönetim ve sokağa çıkma yasağına rağmen yer yer silah sesleri duyulmakta ve askerler öldürülmektedir.

Ancak ülkede Bayan Gueiler'in beklediği toplu bir direniş hareketi ve iç savaş gerçekleşmemiş, kitlesel tutuklamalar ve yoğun terör, direniş güçlerinin gücünü önemli ölçüde kırmıştır.

Darbeden hemen sonra tutuklanan bin kişi ortadan kaybolmuştur. Din adamları da dahil çeşitli çevrelerden gelen baskılara rağmen yöneticiler, bu kişilerin nerede olduğu konusunda bilgi vermekten kaçınmaktadır. Hükümet, darbeden bu yana kaç kişinin öldürüldüğünü de açıklamıyor.

İnsan haklarını hiçe sayan yeni yönetimi bugüne kadar henüz hiç bir hükümet tanımadı. Askeri yönetime karşı en sert tepki maden işçilerinden geldi. Ülkenin güneyindeki kalay madenlerinde çalışan 40 bin işçi, askeri yönetime karşı silahlı mücadele başlattı. Ancak bölgeye giden yolların kapanması ve işçilerin yiyeceksiz kalmaları üzerine 10 bin işçi direnişten vazgeçti.

Darbeden sonra Devlet Başkanı olan General Lius Garcia Meza, darbenin amacının ülkede komünizmi engellemek ve düzeni sağlamak olduğunu söylemektedir. Ancak siyasi gözlemciler Meza'nın iktidar ve para hırsı ile darbeyi gerçekleştirdiğini belirtiyor.

155 yıl önce bağımsızlığına kavuşan Bolivya, bu süre içinde 190 darbe gördü. Sadece son bir yıl içinde beş hükümet gelip geçti. Bolivya tarihinde hükümetlerin çoğu darbe yoluyla iktidara gelmiştir. Diplomatik kaynaklar, çok iyi planlandığı anlaşılan son askeri darbenin hazırlanmasında Arjantinli 30 askeri danışmanın görev aldığını ve bu subayların darbeden önce iki üç ay Bolivya'da kaldıklarının anlaşıldığını belirttiler. Ayrıca darbe sırasında Arjantin aksanı ile konuşan çok sayıda insanın olaylarda yer aldığı ve bu hafta 16 yeni Arjantinli danışmanın Santa Cruz kentine geldiği bildirildi.

Tüm baskılara ve karşı direnişlere rağmen, Bolivya darbecilerinin ülkede belli bir destek buldukları, özellikle bankacıların ve işadamlarının darbeyi destekledikleri söylenmektedir. La Paz'da yaşayan Avrupalı bir işadamı "Hükümet söylendiği kadar kötü değil ve muhalefetin yapabilecek az şeyi var. Uzun vadede bu hükümet eskisinden çok daha yararlı olacağını sanıyorum" dedi.

Yeni hükümet, tüm uluslararası anlaşmalara saygı gösterileceğini açıkladı. Ancak 3 milyar dolar dış borcu olan ve yıllık gayri safi milli hasılası da 3 milyar dolar civarında bulunan Bolivya'nın uluslararası alanda yalnız kalması halinde ortaya çıkacak ekonomik güçlükleri yenmesinin mümkün olmadığı söylenmektedir. Bilindiği gibi, her yıl 100 milyon dolarlık yiyecek ithal etmek zorunda olan Bolivya'ya ABD dahil yapılan tüm dış ekonomik ve askeri yardımlar durmuştur.

BM "Toplumsal İstatistikler Kitabı" yayınlandı

Bin kişi başına satılan gazete sayısı Afrika'da 14, gelişmiş ülkelerde 300

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Birleşmiş Milletler Örgütü geçenlerde yayınladığı "Toplumsal İstatistikler" kitabında, dünyamızın nüfus, işgücü, tarım, beslenme, kültür ve iletişim gibi 1960'lardan bu yana kaydettiği gelişmeleri ele aldı.

Bilindiği gibi 1960'ların başından bu yana önemli gelişmeler olmuş, Afrika ülkeleri peş peşe sömürgecilikten kurtularak bağımsızlığına kavuşmuş, birçok Üçüncü Dünya ülkesi aralarında çeşitli örgütler kurmuşlardır. Bunlara paralel olarak insan yaşamında ve toplumsal koşullarda da yeni değişikliklere tanık olunmuştur.

EĞİTİM, KÜLTÜR, İLETİŞİM

1970 itibariyle 15 yaş ve üzeri okuma-yazma bilmeyenlerin toplam nüfusa oranı Kuzey Amerika, Avrupa ve Sovyetler Birliği'nde yüzde 2-4 ile Latin Amerika'da yüzde 24, Asya'da yüzde 47, Afrika'da yüzde 74 arasında değişiyor.

6-11 yaş grubunun 1980'de okula kayıt oranı Afrika'da yüzde 56.4, Güney Asya'da 63.4, Latin Amerika'da yüzde 82.2 ve öteki belli başlı ülkelerde yüzde 95'in üzerinde oldu.

Gayri safi milli hasıladan eğitime ayrılan miktar ise, 1974 itibariyle, Asya'da yüzde 4, Afrika'da yüzde 4.2, Latin Amerika'da yüzde 4.3, Kuzey Amerika'da yüzde 6.6 ve Sovyetler Birliği'nde yüzde 7.6'dır.

1970 yılı itibariyle gelişmiş ülkelerde okuma-yazma bilme oranı yüzde 93'tür.

1974 yılı için her bin kişi başına satılan gazete sayısı ise, Afrika'da 14, Latin Amerika'da 60, Asya'da 62, Kuzey Amerika, Avrupa, Sovyetler Birliği ve Okyanusya'da yaklaşık 300'dür.

NÜFUS

Yıllık nüfus artışı bölgeden bölgeye önemli farklılıklar gösteriyor. Üst sıralarda yüzde 2.8 ile Afrika, yüzde 2.6 ile Latin Amerika, alt sıralarda ise yüzde 0.6 ile Avrupa ve yüzde 1 ile Sovyetler Birliği bulunuyor. 1975'te yapılan değerlendirmelere göre, nüfusu 100 milyonu aşan ülke sayısı 7'dir. 50-100 milyon grubunda 9, 20-50 milyon grubunda ise 15 ülke vardır.

Kentlerde oturanların sayısı ise 1 milyar 58 milyondur. 2000 yılına kadar 1 milyondan fazla kentlerde, nüfusun yüzde 2.3 oranında artacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca toplam kent nüfusunun yüzde 67'si gelişmekte olan ülkelerde oturmaktadır.

İŞGÜCÜ

Dünya işgücü 1950'den 1975'e 545,5 milyon kişi artarak 1.10 milyardan 1.65 milyara çıkmıştır. 1975-2000 yılları arasında bu sayının yüzde 65 artışla 2.55 milyara ulaşması bekleniyor. Artışın önemli bir bölümü gelişmekte olan ülkelerde görülmektedir.

Toplam işgücünün tarım kesimindeki payı ise Kuzey Amerika'da yüzde 4.1, Avrupa'da yüzde 2.8, Doğu Asya'da yüzde 61, Güney Asya'da da yüzde 68.6 ve Afrika'da yüzde 71.5'tir.

TOPRAK KULLANIMI

Ekilebilir alanlar 1961-1970 arasında yüzde 8 oranında genişledi. Bu alanlarda Sovyetler Birliği, Doğu Avrupa ve Uzakdoğu'nun payları yüzde 18-19, Kuzey Amerika'nınki yüzde 16 ve Afrika'nınki yüzde 13'tür. Batı Avrupa'nın ekilebilir alanında yüzde 5.5 daralma, Okyanusya'nınkinde ise yüzde 42 büyüme görüldü.

BESLENME

1972-74 yılları arasında kişi başına günlük tahıl tüketimi Kuzey Amerika'da 173 gram, Okyanusya'da 223, Batı Avrupa'da 250, Uzakdoğu'da 393, merkezi planlamaya dayalı Asya ülkelerinde 412 ve Yakındoğu'da 430 gram oldu.

Yine aynı dönem içinde, günlük et tüketimi Afrika, Uzak ve Yakındoğu'da 50 gramın altında, Asya'daki merkezi planlamalı ülkelerde 51, Latin Amerika'da 301 gramdı. Kalori ihtiyacının karşılanmasında, genel bir yetersizlik gözlenmiş, bu açık Afrika'da yüzde 9, Uzakdoğu'da yüzde 8, gelişmekte olan piyasa ekonomili ülkelerde yüzde 5 ve merkezi planlamalı Asya ülkelerinde yüzde 3 olmuştur. Aynı dönemde bu açığın Afrika'da 19, Amerika kıtasında 5 ve Asya ile Okyanusya'da 11 olmak üzere toplam 35 ülkede gıda ihtiyacının yüzde 90'ın altında olduğu hesaplanmıştır.

Apocular serbest...

(Baştarafı 3. sayfada)

edildiler. Cumhuriyet Savcılığı, Mustafa Kalın'ı serbest bıraktı ve Solmaları tutuklama talebiyle mahkemeye sevketti. Mahkeme, sorgularını yaptıktan sonra Solmaları serbest bıraktı. Hasan Solma, serbest bırakıldıktan sonra, bir dilekçeyle savcılığa başvurarak, gözaltında tutulduğu sırada, Merkez İlçe Jandarma Bölük Komutanlığında kendisine işkence yapıldığını belirtti ve doktora sevkini istedi. Cumhuriyet Savcısının sevki üzerine İl Sağlık Müdürlüğü 25 Temmuz 1980 tarih ve 98 sayılı raporuyla Hasan Solma'ya işkence yapıldığını belirterek, şöyle diyor: "Sol omuzda ekimoz, bir adet bir santimetre çaplı etrafı ekimotik ve ödemli ortası yanık olan sol dirsekte iki adet 1 ve 0.7 santimetre çaplı üzeri pirvekurttu, etrafı ekimotik alanlar mevcuttur. Halen hayati tehlike olmayan hastada, yaranın 10 günde iyileşir, iş ve gücüne mani olmayacağını bildirir katii kanaat raporudur."

Hasan Solma, kendisine yapılan işkenceyi gazetemize şöyle anlattı: "Evimizde yakalanan fitil, kapsül ve pankartın bana ait olduğunu söyledim. Bana isnat ettikleri suç da buydu zaten. Fakat, İl Jandarma Alay Komutanı Vekili Yüzbaşı Metin, Bölük Komutanı Nazım Kılıçer ve Batman'dan yeni gelen komando başçavuşu birlikte bana işkence yaptılar. Önce falakaya yatırdılar. Arkasından manyetolu telefonla elektrik işkencesi yaptılar. Elektrik işkencesi devam ederken sol kolumun dirsek kısmına ve sol omuzuma olmak üzere, 3 yerime yanan sigarayı bastırdılar. Ayrıca sol başparmağımın tırnağının üzerine de yanan sigarayı bastırdılar. Benden, Narlı'da Apocular tarafından öldürülen devrimci öğretmen İnan Özdemir'i öldürdüğümü kabul etmemi istiyorlardı. Benim Türkiye İşçi Köylü Partili olduğumu, bu partide kimleri tanıyorsam onları söylememi istiyorlardı.

"Yapılan kanunsuzluğu savcılığa şikayet ettim. İşkenceye ilişkin doktor raporum ve tanıklarım var. Apocuları serbest bırakıp, bizi gözaltına alıp, işkence ediyorlar. Yüzbaşı Nazım Kılıçer, Apocu Kemal Doğan'ın akrabası, Ali Doğan'ın ahbabıdır. Biz gözaltına alınmadan bir gün önce Ali Doğan'ın evinde kuzu yiyip, rakı içti. Biz Apocuların saldırısına uğradık, şikayetçi olduk. Ama sonunda sanık durumuna geçip, işkence gördük. Yetkililerden bu kanunsuzluğun hesabının . sorulmasını istiyorum."

Mehmet Solma mahkemece serbest bırakıldıktan sonra, Pazarcık Jandarma Komutanlığınca istendiği gerekçesiyle tekrar gözaltına alındı. Mehmet Solma'nın tanık olarak istenmesine rağmen, gözaltına alınması tepkiyle karşılandı.

Hollanda'da...

(Baştarafı 3. sayfada)

"SALT-3 GÖRÜŞÜLEBİLİR"

"SALT-2 onaylanmadan SALT-3 görüşmelerine başlanamaz" şeklindeki eski Sovyet görüşünün neden geri alındığına ilişkin sorumuza Dışişleri Bakanı Van Der Klaauw'un yanıtı şu oldu:

"Avrupa taktik nükleer silahları ve Sovyet SS-20 füzeleri konusundaki görüşmeleri şu anda sürdürme olanağı var sanıyorum.

"SALT-2'nin onaylanması önemlidir. Amerikan başkanlık seçimlerinden sonra SALT-2'nin onaylanacağını sanıyorum. Daha sonra da SALT-3 görüşmeleri başlar."

Burada meseleyi Avrupa'yı da yakından ilgilendiren Afganistan ve "yumuşama"ya getirdik. Bakana yumuşamaya hala inanıp inanmadıklarını sorduğumda, piposundan derin bir nefes çekerek "Yumuşama, Afganistan'ın işgaliyle büyük bir şamar yedi. Ancak bütün dünyaya bu durum hakimdir diyemeyiz. Bu önemlidir. Böylece Rusların istedikleri gibi ilerlemeleri engellenebilir. Karşılıklı güvensağlanmalı. Ufacık da olsa bütün fırsatlar değerlendirilerek böyle bir güven inşa edilmeli." dedi.

AFGANİSTAN TÜM DÜNYANIN SORUNU

Hollanda Dışişleri Bakanı Van Der Klaauw bu konudaki açıklamalarına şöyle devam etti:

"Afganistan sorunu sadece NATO ve Varşova Paktının meselesi değildir. BM, bunu kınadı. İslamabad'da İslam Konferansı kınadı. Bu sorun bütün dünyayı ilgilendiriyor. Biz Avrupalılar Afganistan sorununa siyasi bir çözüm bulunmasını istiyoruz. Gerçekten tarafsız, gerçekten bağımsız bir Afganistan, Sovyetler Birliği için herhangi bir tehlike oluşturmaz.

"Madrid Yumuşama ve Güvenlik Konferansına katkıda bulunmaya hazırız, şayet Ruslar bunu kabul ederlerse. Fakat Sovyet saldırganlığı ödüllendirilemez. Bu olacak iş değildir.

MADRİD KONFERANSI

Madrid Konferansı konusunda umutlu görünen Dışişleri Bakanı, bu konuda "Madrid'de silahsızlanma, güvenlik, yumuşama insan hakları, basın mensuplarının durumu vs. birçok konu ele alınacak. Madrid konferansı krizi önlemek için önemli bir fırsattır." dedi.

Bakan devamla, "Afganistan sorunu da ele alınacak. Bütün bunların yanı sıra Sovyetlerdeki insan hakları sorunu konferansın önemli bir konusu olacak. Ruslar Belgrad'daki konferansta insan hakları konusunda yan çizdiler." şeklinde konuştu.

ORTADOĞU

Hollanda'nın dış siyasetinde özellikle Üçüncü Dünya ile ilişkilerde son yıllarda bir değişik'ik olduğunu hatırlatıp nedenini sorduğumda, Bakanın yanıtı şöyle oldu:

"Üçüncü Dünya ülkeleriyle ilişkilerimizin temelinde kalkınma yardımları yatmaktadır. Ortadoğu konusunda biz Avrupalı 9'lar, ortak siyaset izlemeye çalışıyoruz. Bu konuda belli bir siyaset geliştirdik. İsrail'in varlığının tanınmasında hemfikiriz. Diğer yandan Filistin halkının kendi kaderini belirleme hakkından yanayız. Her iki taraf, İsrail ve FKÖ, barış görüşmelerine katılmalıdır. Birbirlerini suçlamaya hâlâ devam ediyorlar. Ortadoğu sorunu Türkiye'yi de yakından ilgilendiriyor. Biz FKÖ'nün, Filistin halkının geniş kesimini temsil ettiğine inanıyoruz. Fakat biz FKÖ, Filistin halkının tek temsilcisidir demiyoruz.

"Öte yandan birçok Afrika kurtuluş örgütüne de yardım ediyoruz."

Çin Sovyetler'le...

(Baştarafı 3. sayfada)

ganistan'dan geri çekilmelidir.

Çin Komünist Partisi Başkan Yardımcısı Li Siennien, Başbakan Hua Guofeng ve 5 yardımcısının, Ulusal Halk Kongresinin yasal çalışma dönemine başlayacağı ağustos ayında istifa edeceğini de söyledi.

Li Siennien, görevlerinden istifa eden yöneticilerin partideki görevlerini sürdüreceğini, Hua Guofeng'in yerine Zao Ziyang'ın getirileceğini bildirdi.

AP'nin bildirdiğine göre Li Siennien, Kültür Devrimini "tam bir felaket" olarak niteledi ve Mao Zedung tarafından kurulan Komünist Partisinin çalışma stiline "en kötü darbenin" yine "Mao tarafından vurulduğunu" söyledi.

"Nereden gelirse...

(Baştarafı 3. sayfada)

kargaşalığın nasıl dıştan körüklendiğini bilirler. Türkiye'yi ırk ve mezhep kavgalarıyla bölüp hepsi bu vatanın öz sahibi ve milletimizin öz evladı olan yurttaşlarımızı birbirine kırdırmak isteyenlerin karşısına Atatürk'ün toplayıcı ve birleştirici görüşleriyle dikilmeliyiz.

Atatürkçülük mezhep ayrılıklarını, oy toplama aracı veya Türkiye'yi bölme aracı haline getirmek isteyenler karşısında en sağlam çaredir. Çünkü din, vicdan ve ibadet hürriyetine tam saygı duyan her inançta ve mezhepte vatandaşları tam anlamıyla eşit görür. Her türlü bölücülüğü, ırkçılığı, mezhep kavgası kışkırtıcılığını reddetmek Türkiye'yi parçalamak isteyen dış güçlere karşı bağımsızlığımızı ve bütünlüğümüzü korumanın temel şartı haline gelmiştir.

Şiddetin her türlüsüne, nereden gelirse gelsin, aynı içtenlikle karşı çıkmak, idareyi partizanlık illetinden kurtarmak, okulu Cumhuriyetin okulu, karakolu devletin karakolu, bütün öğretmenleri devletin öğretmenleri, bütün devlet görevlilerini gerçekten 'devlet görevlisi' haline getirmek şarttır.

Devlete sadakat, ehliyet ve liyakattan önce parti ve devlet bağlarıyla tercihler yapan, partizan tutum, anarşinin artmasında başlıca etkenlerden biridir. Devlet idaresinde parti ve dernekler yerine kanunları hakim kılmak temel ihtiyaç halini almıştır."

Hükümet...

(Baştarafı 3. sayfada)

"Gerçekte, terör olaylarının ana kaynağının dışa bağımlı olduğunu söyleyebilirim. Bazı dış ilişkileri, birtakım kurumların dünya görüşlerini, beyanlarını iyi değerlendirdiğimiz taktirde bunu görebilmek mümkün. Bence doğru bir bakış açısı ile anarşi kaynaklarını tespit edebilmek hiç zor değil.

"Hükümetin terör olaylarına karşı tutumunu şöyle bir örnekle açıklayabiliriz. 'Bir kalpazan sürekli para basıp piyasaya sürüyor, hükümet ise piyasaya sürülen paraları toplamakla yetiniyor, kalpazana ilişmiyor."

Tunceli'nin...

(Baştarafı 3. sayfada)

de canla başla halka hizmet eden memurların tayinlerinin çıkarılması, özellikle can güvenliği bulunmayan illere sürülmesi sorununa da değinilen bildiride, şehrin eğitim, ulaşım gibi sorunları da dile getiriliyor.

Renault'da bugün grev oylaması yapılacak

BURSA (AA)

BURSA'da kurulu Renault Fabrikasında bugün grev oylaması yapılıyor.

Maden-İş Sendikasının işverenle yürüttüğü toplusözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanaması üzerine sendika bir süre önce grev kararı almış, ancak fabrikanın tatile girmesi nedeniyle grev oylaması yapılamamıştı.

İşveren temsilcisi ile sendika temsilcisi ve Bölge Çalışma Müdürlüğü müfettişlerinin denetiminde yapılacak grev oylamasının sonucuna göre fabrikada greve gidilip gidilmeyeceği belirlenecek.

Mamak Cezaevinden...

(Baştarafı 1. sayfada)

Kaya Albay, Baki Tuğ'un yanına gelerek bizimle bir süre konuştu. ÜGD Genel Yönetim Kurulu üyeleri olduğumuzu söyledik. O da, 'Ben de ülkücü harekete gönül vermiş biriyim. Tanıştığımıza çok memnun oldum' dedi. Sonra Cezaevi Müdürü Muhittin Albay'a telefon ederek bizim Ertuğrul ile görüştürülmemizi istedi. Muhittin Albay da kabul etti.

"Bizi bir askerle jipe bindirip cezaevine gönderdi. Burada Ertuğrul ile görüştük. Neden gözaltına alındığını sorduk. 'Piyangotepe sanıklarına saklanmaları için ev göstermiştim. Onlar da yakalanınca polise anlatmışlar. Bu yüzden alındım' dedi. Kendisine bir miktar para bıraktık. Ertuğrul üç buçuk ay sonra delil yetersizliğinden serbest bırakıldı."

"DİĞER GÖREVLİLER"

"Cezaevlerine silahlar genellikle tüpler içinde sokuluyordu. Mamak'a sokulmadı. Mamak'da ülkücülere askerler, subaylar, genellikle de asteğmenler yardımcı olurdu.

"Mesela bir keresinde içeriye eğe sokmak istedik. Muhammet ve Recep adlı askerler eğe ve şiş yapımında kullanılacak demirler soktular içeriye. Ayrıca Mamak'da güvenlik görevlisi Asteğmen Mustafa Kayaer ve İç Emniyet Amiri Şemsi Yüzbaşı ülkücülere yardım ediyordu. Ayrıca yardımcı olan 7-8 asker daha vardı.

"Mesela başlangıçta devrimcilerle ülkücüler koğuşlarda beraber kalıyorlardı. Aralarında kavga olduğu zaman, Şemsi Yüzbaşı nöbetçi ise bize yardımcı oluyordu. Devrimcileri cezalandırıyordu."

Yurtaslan yazılı ifadesine ek olarak Mamak Askeri Cezaevinde MHP'lilere yardım eden diğer personelin şunlar olduğunu açıkladı: "Yüzbaşı Hasan Mesçi, Yüzbaşı Sırrı Şuşut, Vites lakabıyla anılan assubay, Faraş adıyla anılan asker. En önemlisi cumartesi pazar günleri MHP Genel Merkezine giden Asteğmen Mustafa Kayaer'dir."

"MHP'Lİ AVUKATLAR CEZAEVİNE SİLAH SOKUYOR"

"Avukatlar cezaevine haftada bir kere gelirler. Komandoların cezaevindeki başkanı olan Selahattin Arpacı'ya emirleri getirirlerdi. Arpacı çıktıktan sonra aynı işi Mehmet Yamtar Çelik yapıyor. İsmini vereceğim avukatların hepsi gelirdi. Her biri haftada bir kere gelmeye mecburdu. Böylece her gün bir avukat gelmiş oluyordu. Ayda 50 bin lira parayı ihtiyaçların görülmesi için teşkilattan getirirlerdi.

"Avukatlar içeriye alet sokma işini de yapıyorlardı. Ciltli kitapların içine yapılan özel yerlerde sakladıkları sustalı çakıları ve falçataları cezaevine sokuyorlardı. Bir defasında Avukat Yalçın İlikli İbrahim Çiftçi'ye (Doğan Öz'ün katili) iki tane falçata verirken yakalandı. 1979 Aralık ayında olan bu olay örtbas edildi, avukat hakkında takibat yapılmadı.

"Avukatlar isyan çıkartılması, devrimcilerin koğuşlarının basılması, vurulması gereken adamlar ile ilgili talimat getirirlerdi. Ağır suçlardan yargılananlar, lider durumunda olan devrimcileri vursunlar şeklinde emirler gelirdi.

"Ayrıca yakında af çıkartacağız gibi sözlerle moral vermeye çalışırlardı. "Sıkıyönetim mahkemeleri yakında değişecek, onun için uğraşıyoruz' diye haber gönderirlerdi. Cezaevine düşen herkesin poliste işkence gördüğünü söylemesi ve rapor almaya çalışması istenirdi. Mahkemeye çıkanların suçlamaları reddetmeleri ve suçu arkadaşlarının üstüne atmamaları öğütlenirdi.

"Cezaevinde sanıklara darp izleri yapılarak rapor almaları sağlanıyordu. İçerde kurduğumuz teşkilat sayesinde hemen doktora gönderiliyorlardı."

"YARDIM EDEN MHP'Lİ AVUKATLAR"

"Hukuk Masasına yardım eden ve ülkücülerin davasına bakan avukatlar şunlardı:

"Muştak Karabağ: Sivas MHP İl Başkanıydı. Onu Ankara'ya Türkeş ülkücülerin davasına bakması için getirdi. Biz kendisine fazla para vermiyorduk. Diğer işlerinden para kazanıyordu. Atom Araştırmanın Hukuk Müşaviriydi. Aynı zamanda Yeni Kent Belediyesinin ve Tariş'in de Hukuk Müşaviriydi.

"Avukat Mustafa Nadi Ünal;

"Avukat Şevket Can Özbay: Mustafa Nadi Ünal'la birlikte çalışır. En büyük davalara giriyordu. Fakat son zamanlarda MHP'den ihraç edildi. Girdiği davalarda hakimlerle sürekli sürtüşme yaratıyor ve basında adından bahsettiriyor. En sonunda MHP yöneticileri 'Bu adam MİT ajanıdır bizimle alakası yoktur' diyerek partiden ihraç ettiler.

'Avukat Taha Akyol: 1978 yılında bazı ülkücülerin davasına giriyordu. Daha sonra Hergün gazetesine geçti.

"Avukat Mustafa Zafer Batu, Avukat Seyfettin Ercan beraber çalışırlar.

"Avukat Aydemir Karabatak ve Avukat Şahsuvar Bektaş. Geçen Kongrede biri MHP Genel İdare Kuruluna biri de Denetleme Kuruluna girdiler.

"Avukat Yalçın İlikli: 1979 başından beri bizimle çalışıyor.

"Avukat Hilmi Barlas: Kendisi çok zengin ve ünlü bir avukattır. Mesleğinde başarılıdır. Hukuk çevrelerinde para saçan avukat olarak tanınır. MHP'den milletvekilliğine oynamaktadır. Bu bizim için çok önemli olan davalara girerdi. Girdiği davalardan para almazdı. Adalet örgütü içinde çok tanıdığı vardı.

"Bu avukatlar çeşitli yan gelirlerinin dışında MHP'ye bağlı örgütlerden para alırlardı."

Ecevit: "Hükümet teröre hız veren grupların birinden elini çekmediğini göstermiştir"

ANKARA (ÖZEL)

CHP Genel Yönetim Kurulu dün yaptığı toplantıda, hükümetin bir an önce düşürülerek, "onarım hükümetinin" kurulmasının yollarını görüştü.

Genel Yönetim Kurulu toplantısından önce bir basın toplantısı yapan CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, Genel Yönetimde hükümeti düşürerek, yerine onarım hükümeti kurmanın yollarının görüşüleceğini söyledi. CHP Genel Başkanı, ayrıca hükümet ve bakanlar hakkında verilecek gensorular ve konularının da Genel Yönetimde görüşüleceğini söyledi. Ecevit, hükümetin teröre hız veren gruplardan birinden elini çekmediğinin görüldüğünü, söylediği basın toplantısında, Çankaya toplantısından sonra da hükümetin tutumunda bir değişiklik görülmediğini söyledi. Bülent Ecevit, toplantıda son zamanlarda artan hapishane kaçkınları meselesinin de görüşüleceğini belirtti. Ecevit, şöyle konuştu:

"Hükümet hem CHP'nin ortaklığını ve desteğini kabul etmemektedir, hem de hükümet edebilmek için CHP'nin desteğine bel bağlamaktadır."

CHP Genel Başkanı Ecevit, o toplantıda kamu yönetiminin işler hale getirilmesi için yasal yolların işletilmesini ve Danıştay kararlarının hükümet tarafından uygulanır hale getirilmesi için başvurulacak yolların görüşüleceğini de açıkladı.

Ecevit, Meclisten geçirilmesini kabul ettikleri yasa tasarıları konusunda ve geçmişini kabul etmedikleri DGM ve Olağanüstü Hal Yasalarıyla ilgili olarak da Genel Yönetim Kuruluna bilgi vereceğini söyledi.

CHP'nin anarşi konusundaki 5 tasarıya özde karşı olmadığı ancak ayrıntılarda bazı anti-demokratik hükümler taşıdığı öğrenildi. Ecevit, yasaların Meclisten demokrasinin özüne zarar vermeyecek biçimde geçirileceğini belirtti.

'Çankaya görüşmesinin bir değerlendirmesinin de yapılacağını söyleyen CHP Genel Başkanı, Başbakan Süleyman Demirel'in bir süre önce kendisine gönderdiği mektuba da cevap hazırlayacaklarını söyledi.

Ecevit, "Bölücülüğe karşı Atatürk milliyetçiliği totaliter rejimlere karşı özgürlük ve demokrasi için" bazı kuruluşlarla da görüştüğünü bu görüşmeleri sürdüreceğini söyledi. CHP Genel Başkanı bir soru üzerine bu kuruluşların çeşitli meslek kuruluşları ve bazı sendikalar olduğunu belirtti.

Gazi Eğitimi dışardan bitirme hakkı Bakanlıkça kaldırılmak isteniyor

ANKARA (ÖZEL)

GAZİ Eğitim ve iki yıllık Eğitim Enstitüleri ve öğretmenlerin, dışarıdan resim, beden, müzik bölümüne kayıtlı öğrencilerin 22 Temmuz 1980 tarihinde yapılması greken sınavları 4 Ağustos 1980 tarihine erteledi.

Erteleme kararının Bakanlık tarafından alındığı, ancak Bakanlığın bu tarihte de sınavları yaptırmayacağı, erteleyeceği ve giderek ortadan kaldırma çabası içinde olduğu söyleniyor. Bu yüzden yurdun çeşitli bölgelerinden gelen öğretmenler çok mağdur duruma düşmektedirler.

Bu konuda gazetemize başvuran okul öğrencileri sınavların 4 Ağustos 1980 günü yapılmasını, sıkıyönetimin engellemelere karşı çıkmasını istediler.

Peru, 12 yıl sonra demokrasiye döndü

DIŞ HABERLER SERVİSİ

PERU, mayıs ayındaki seçimlerde işbaşına gelen Fernando Belaunde Terry'nin göreve başlamasıyla tekrar demokrasiye dönüyor. Böylece 12 yıl önce bir askeri darbe ile görevden uzaklaştırılan Belaunde Terry, ikinci kez Peru Devlet Başkanı olacak. Peru Devlet Başkanının yemin törenine 100 ülkenin temsilcisi, bu arada Başkan Carter'ın eşi de katılıyor.

Ünlü bir mimar olan yeni Devlet Başkanı, güçlü bir kitle desteğine sahip olmasına rağmen enflasyon ve işsizlik gibi iki önemli sorunla karşı karşıya bulunuyor. İflasların, dış borçların, işsizliğin ve yoksulluğun arttığı askeri rejimden sonra Terry, seçim kampanyasında, yeni iş alanları, düzenli sağlık hizmetleri ve özgür basın vaat etmişti.

Devrimci öğretmen İnan Özdemir'e pusu kurarak katleden Apocular yakalandı

KAHRAMANMARAŞ (ÖZEL)

DEVRİMCİ öğretmen İnan Özdemir'e pusu kurarak katleden Apocular Ökkeş Yılmaz, Süleyman Yılmaz ve Hasan Amaç yakalandı. İnan Özdemir'e 14'lü tabancayla ateş edenin Ökkeş Yılmaz olduğunu İnan Özdemir'in kayınbiraderi Yusuf teşhis etti. İnan Özdemir'in katili Apocular suçlarını itiraf ettiler. Olayda kullanılan tabanca ele geçirilemedi. Apocular soruşturmayı yürüten güvenlik kuvvetlerinin tabancayı nereye sakladıkları ve kime verdikleri konusunda oyalıyor ve yanıltmaya çalışıyorlar. Ökkeş Yılmaz'ın üzerinde 22 bin lira para çıkması ve cinayette kullanılan silahın kaybedilmesi dikkat çekiyor. İnan Özdemir'e ateş eden Ökkeş Yılmaz Çokyaşar köyünde namus meselesi yüzünden öldürülen Hasan Yılmaz'ın amcasının oğludur. Apocular 13 Temmuz günü Çokyaşar köyünde Solmazlar ailesinden 7 kişiyi toplu olarak katlederek Hasan Yılmaz'ın intikamını almak istemişlerdi. Bunu yapamayınca Narlı'dan İnan Özdemir'i öldürdüler. İnan Özdemir'in Apocular tarafından katledilmesiyle ilgili soruşturma devam ediyor. Cinayeti işleyen Apoculara emri kimin verdiği ve cinayetin arkasında bulunan Apocu şeflerin kimler olduğu araştırılıyor. İnan Özdemir'in katillerinin yakalanması halk tarafından sevinçle karşılandı. Halk eli silahlı dağda dolaşan ve cinayet işleyen Apocu çetenin hakkından gelinmesi ve etkili tedbirler alınarak yakalanmalarını istiyor.

Bingöl YSE Müdürü, YSE-İş Sendikasını atmak için yasa dışı uygulamalara başvuruyor

BİNGÖL (ÖZEL)

Adalet Partisi azınlık hükümeti döneminde Bingöl YSE Müdürlüğüne atanan AP'li Mirbey Ertuğrul kanunsuzluk yapıyor.

Yeni Müdür göreve geldiğinden bu yana işyerinde yetkili sendika olan YSE-İş işvereni ve MHP'liler tarafından işyerinden atılmak isteniyor. MİSK'e bağlı Köy-YSE-İş Sendikasına açıkça arka çıkan Müdür, mevsimlik işçileri ancak Köy-YSE—İş Sendikasına üye olmak şartıyla işe alıyor.

Bununla yetinmeyen Müdür, YSE-İş'e üye işçileri, işten atmakla tehdit ediyor ve işçilere "Ben zaten burava YSE-İş'i tasfiye etmeye geldim" diyerek müdürden çok MHP'li bir sendikacı gibi hareket ediyor.

Müdür son olarak YSE-İş Sendikasının işyerindeki bürosunu kapatarak sendika eşyalarını sokağa attı. Ayrıca YSE-İş Sendikasının Şube Başkanı Oğuz Güven ve Sekreter Mehmet Fikret Ayçiçek'in iş akitlerini de fesh etti.

Müdürün bu yanlı ve kanunsuz tutumu işyerinde tepki ve kuşku ile izleniyor. Halen YSE-İş'e kayıtlı 40 kadar işçinin iş akitlerinin feshedileceği söyleniyor. Bu durum zaten hayat pahalılığının zor şartları altında yaşayan işçileri son derece tedirgin ediyor.

Çorum'da yöneticiler desteğinde MHP baskısı sürüyor

- **Belediyede MHP'liler itibar görürken, ilerici ve Aleviler ya işten atılıyor, ya da MHP'lilerin hakim olduğu yerlere gönderiliyorlar.**
- **Olaylarda aktif görev alan polisler ve MHP'liler belediyeye gelip çalışanları huzursuz ediyorlar.**

ÇORUM (ÖZEL)

ÇORUM'da olaydan sonra yetkililerin desteğindeki MHP baskısı sürüyor.

Çorum devlet dairelerinde ve belediyede çalışan ilerici ve Alevi memurlar sürülüyor, açığa alınıyor, ya da tamamen işten atılıyorlar. Görevden alınan bazı memurlardan savunma bile alınmadığı bildirildi.

Belediyede de önceden CHP'li görünen bazı yetkililer, olaylardan sonra MHP'lilerle birlikte hareket etmeye ve MHP'lilerin ihbarlarını değerlendirerek işçi atmaya başladılar.

Olaylarda aktif görev alan ve katıldığı bilinen bazı MHP'li ve polislerin de belediyeye gelerek memurları huzursuz ettiği, özellikle de oruç tutmayan memurlara baskı yaptığı belirtiliyor.

Bunlardan bazılarının adları şöyle:

Mustafa Amasyalı, Oktay Kılıç, Selim Gökgöz (Sarı Selim), sinemacı Yalçın'ın oğlu.

Çorum Belediyesi çalışanları Belediye Başkanının Çorum'a geri dönmesini istiyorlar. "Beş işçi öldürülürken yerinde olmayan yöneticiler, şimdi 9 kişi işten atılacağı zaman mı ortaya çıkıyorlar" şeklinde konuşan belediye çalışanları, belediyenin camlarını kıran faşistlere ceza verilmediğini, ama mesai saatinde çay içen memurun cezasının işten atılmak olduğunu söylüyorlar.

Olaylardan sonra şehri terk etmeye çalışan MHP'lilerin bir kısmının gözaltına alındığı bildirildi.

1981, TRT'de Atatürk Yılı olacak

ANKARA (ÖZEL)

TÜRKİYE Radyo Televizyon Kurumu, Atatürk'ün 100. doğum yıldönümü dolayısıyla, 1981'de çeşitli özel programlar yapmayı kararlaştırdı.

TRT, 1981 yılında yapacağı çok yönlü yayınların yanı sıra "Atatürk yılı"na yetiştirmek üzere yarışmalar açacak, eserler ısmarlayacak, kitaplar ve plaklar bastıracak. Ayrıca Atatürk'ün ziyaret ettiği şehirlerimize öncelik tanıyarak, çeşitli müzik dallarında yurt içi "Atatürk konserleri" düzenleyecek.

TRT Yönetim Kurulunun kabul ettiği program taslağına göre "Atatürk Yılı"nda yapılacak yayınlar, "Atatürk"çülüğün anlam ve önemini belirtmek", "Atatürk'ün dünya görüşü ve insanlık anlayışıyla bağdaşacak nitelikte, O'nun çağdaş bir Türkiye yaratmak özlemi ve inancını yansıtmak", "Atatürkçülüğü topluma yaymak benimsetmek ve toplumumuzun bu düşünce çerçevesinde birleşmesine katkıda bulunmak", "Atatürk'ün gösterdiği çağdaş medeniyet ilkelerine ulaşmak için yapılan çalışmalar ve bunun sonucu olan toplumsal, ekonomik ve sosyal gelişmeleri anlatmak" amaçlarından hareket edilerek hazırlanacak.

TRT Genel Müdürlüğünden yapılan açıklamaya göre büyük Atatürk'ün 100. doğum yılı dolayısıyla, çeşitli dallarda 1981'e yetişmek üzere açılacak yarışmalar şunlar:

"Radyo oyunu" "Radyo çocuk oyunu", "TV oyunu" TV çocuk oyunu", Türk Halk Müziği dalında ozanlarımız arasında "Atatürk destanı" ile gene halk ozanlarımız arasında "Atatürk konumu atışma" "Türk Sanat Müziği çalgıları için çok sesli eser" "Ses ve piyano için müzik" ve "Kısa süreli orkestra eseri."

TRT, ayrıca Atatürk'ün hayatının bir kesitini konu alan "Çocuklara yönelik TV çizgi filmi", "Atatürk senfonisi", "senfonik şiir", "Atatürk kantatı", "Atatürk orkestrası eserleri" "Çok sesli eserler", "Çocuk ve gençlik konuları için marş ve şarkı" ve "bale müziği" konularından da eser ısmarlayacak.

Açılacak yarışmalara katılacak ve ısmarlanacak eserlerin, Atatürk'ü konu alması gerekiyor.

Mem-Der Edirne Şubesi de 150 liraları Maliye Bakanına yolladı

EDİRNE (ÖZEL)

Bir süre önce Memurlar Derneği Genel Merkezi ve Ankara Şubesinin yan ödemelerin düşük olması nedeniyle başlattıkları protesto hareketi sürüyor. Mem-Der Edirne Şubesi de 150 lirayı Maliye Bakanı İsmet Sezgin'e geri gönderdiler.

Memurlar "Biz sadaka değil, insanca yaşayabilmek için günün koşullarına uygun hakkımızı istiyoruz" dediler.

Sivas'tan ikisi siyasi beş tutuklu kaçtı

SİVAS (ÖZEL)

SİVAS Cezaevinden önceki gün sabaha karşı görevli jandarmalarla gardiyanları etkisiz duruma getiren ikisi siyasi, beş tutuklu ve hükümlü kaçtı. Sivas Cumhuriyet Savcısı Yaşar Karamanoğlu'nun yaptığı açıklamaya göre cezaevinden kaçanların kimlikleri şöyle:

Taammüden adam öldürme suçundan müebbet hapse hükümlü Ali Özdemir, ideolojik amaçla görevli polis memurunu öldürmeye teşebbüsten, mesken masuniyetini ihlal, silahlı tehdit ve silah taşıma suçlarında 37 yıla hükümlü Hüseyin Fatih İpek, ideolojik amaçla adam öldürmeye teşebbüs ve patlayıcı madde bulundurmak suçlarından tutuklu Yusuf Işık, hırsızlık ve gasp suçlarından 36 yıl ağır hapse hükümlü Eyüp Köse, ve hırsızlık suçundan 8 yıla hükümlü Niyazi Ateş.

ÇAĞLAYAN'DA

Önceki gün İstanbul Çağlayan Gürsel Mahallesinde gazetemizin satışını engellemek isteyen bir grup Dev-Yolcu, satış yapan devrimcilerin ve halkın tepkisi üzerine başarıya ulaşamadılar. Gürsel Mahallesinde saat 17.30 sıralarında gazetemizin satışını yapan devrimciler Dev-Yolcuların saldırısına uğradılar. Devrimcilerden gereken cevabı alan Dev-Yolcular, halkın da olay yerine gelmesi ve tepki göstermesi üzerine kaçmak zorunda kaldılar.

İstanbul Bakırköy Esenler'de dün sabah erken saatlerde bir bankaya konulan bir bombanın patlaması sonucu 5 kişi yaralandı. Esenler Fevzi Çakmak Mahallesinde Mehmet Aktaş'a ait lokanta dün sabah saat 03.00 sıralarında teröristlerce bombalandı. Patlama sonucu lokantada yatıp kalkan Salih Elli, Bayram Keleş, Ekrem Bektaş, Hüseyin Büke ve Selahattin Çınar yaralandı.

ANKARA'DA

Mamak semtinde önceki gece saat 22.30 sıralarında evine gitmekte olan Abdülkadir Eryılmaz kimlikleri belirlenemeyen silahlı kişilerin saldırısına uğradı. Ağır yaralı Eryılmaz Numune Hastanesine kaldırıldı. Keçiören Ufuktepe semtinde de akşam üzeri silahlı bir grubun saldırısına uğrayan Ahmet Tosun olay yerinde öldü, beraberindeki Şakir Karaca yaralanarak hastaneye kaldırıldı.

AMASYA'DA

Amasya'nın Suluova ilçesinde bir eve baskın yapan teröristler baba oğul iki kişiyi öldürdüler. Amasya Valisi Abidin Coşkun'dan alınan bilgiye göre önceki gece saat 23.00 sıralarında Suluova'nın Ata Mahallesindeki eve gelen dört terörist kapıyı kırarak içerdekilerin üzerlerine yaylım ateşi açtı. Olayda Musa Önen'le ilkokul öğretmeni olan oğlu Mansur Önen hayatlarını kaybettiler.

Amasya Valisi Coşkun, katillerden biriyle olaya karıştığı bildirilen altı kişinin yakalanarak gözaltına alındığını, kaçan üç katilin de kimliklerinin belirlendiğini söyledi.

RAMAZAN DAVULCUSU ÖLDÜRÜLDÜ

Van'da halkı sahura kaldıran Ramazan davulcusu Fethi Tek, Çavuşbaşı Mahallesi Tepebaşı Sokakta kimliği bilinmeyen kişilerce açılan ateş sonucu öldürüldü.

ADANA'DA BİR ŞAHIS TABANCA İLE ÖLDÜRÜLDÜ

Adana'da Kiremithane PTT Evleri yol kavşağında Veli Bozan, kimliği bilinmeyen kişilerin açtığı ateş sonucu öldü.

TRABZON'DA BİR ÇOBAN ÖLDÜRÜLDÜ

Trabzon'un Tonya ilçesinde Eşref İleri adlı çoban tabanca ile öldürüldü.

ADANA'DA

Adana'da iki gün önce Mutlu Mahallesinde camiye giderken dört kişinin silahlı saldırısı sonucu ağır yaralanan MHP Adana İl Yönetim Kurulu üyesi Ahmet Gökoğlu öldü.

KONYA'DA

Konya Ereğli'de dün öğleden sonra meydana gelen olaylarda üç kişi yaralandı. Ereğli Adliyesinde yapılan bir duruşmadan sonra iki grup arasında çıkan çatışmada Hüseyin Güngör adlı bir kişi bıçakla, Bülent Nişasta adlı bir genç sert bir cisim başına vurularak, Bünyamin Yayan ise tabancayla kalçasından yaralandı.

YOZGAT'TA

Yozgat Çayıralan'da önceki gece iki grup arasında çıkan çatışmada Tuncay Vural öldü, yedi kişi de yaralandı. Olaylar üzerine ilçede sokağa çıkma yasağı kondu.

Mem-Der Ankara Şubesi: "Emlak Kredi Bankası çalışanları Çeşme ve Ataköy'deki kamplardan yararlanamıyor"

ANKARA (ÖZEL)

MEMURLAR Derneği Ankara Şube Başkanı Abdurrahman Güzelgün, yaptığı açıklamada, Türkiye Emlak Kredi Bankasının Çeşme ve Ataköy'de bulunan kamplarından çalışanların yararlanamadığını belirtti. Güzelgün, kamptan yalnızca Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyeleriyle eş ve dostlarının yararlandığını söyledi.

Kamp listeleri hazırlanırken idarecilere ve bir kısım torpilli şahıslara öncelik tanındığını da sözlerine ekleyen Güzelgün, bu durumun çalışanlar arasında haklı olarak huzursuzluğa neden olduğunu belirtti.

Mem-Der Ankara Şube Başkanı kamp ile ilgili önerilerini şöyle açıkladı:

1. Şimdiye kadar yapılan tahsisler gözden geçirilmeli, banka personeli dışındaki insanların kampa gitmeleri önlenmelidir.
2. Geçtiğimiz yıllarda kampa gidenlere bu yıl tahsis yapılmamalı, personelden hiç gitmeyenlere öncelik verilmelidir.
3. Kampta her türlü hizmeti gören müstahdem arkadaşların da kamptan yararlanması sağlanmalıdır.
4. Kampa gidecekleri belirlemek için kura çekim yoluna gidilmelidir.

MHP'liler...

(Baştarafı 1. sayfada)

ler arasında çıkan çatışmada sol görüşlü Hayriye Kandemir aldığı kurşun yarası sonucu öldü. İsmail Kurşun adındaki bir çocuk da yaralandı. Olay yerine askerlerin gelmesi üzerine çatışan kişiler kaçtılar. olayla ilgili olarak sağ eylemci Süleyman Sayılır ile olayla ilgisi olduğu sanılan dokuzu sağ, ikisi sol olmak üzere toplam onbir kişi gözaltına alındı.

Her iki olayla ilgili olarak soruşturmanın sürdürüldüğü bildirildi.

BASINDAN SEÇMELER

Milliyet Son Havadis Tercüman Günaydın Hürriyet Cumhuriyet

GÖZLER YENİDEN DEVLET İÇİNE YUVALANMIŞ ODAKLARDA

İDAMA mahkum MHP'li iki komandonun Mamak Askeri Ceza ve Tutukevinden kaçırılışı gözlerin yeniden devlet içine yuvalanmış faşist güçlere çevrilmesine yol açtı. Olay basında ve kamuoyunda MHP'li iki katilin devlet içindeki gizli güçlerin yardımıyla kaçırılması şeklinde yorumlandı MSP'li Battal, hükümetin istifa etmesi gerektiğini söylerken, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit de "Suç ortakları devletin en umulmadık yerlerinde" şeklinde konuştu. Olay basında da şu şekilde yer aldı.

Hürriyet gazetesindeki haberde; "Anlatıldığına göre iki sağ terörist kaldıkları hücrenin tavanını delmiş, yüksek duvarları, kurt köpeklerini ve Bolu'dan getirilen muhafız komandoları geçmiş ve gitmişler" deniliyor. Haberde iki faşist katilin kaçışının yardım olmadan cezaevinden kaçışın imkansız olduğu anlatılıyor. Hürriyet imzalı yorumda ise şu satırlar yer alıyor.

"Tetöristi yakalayacaksın, idam kararına varacaksın. Ama elinde tutumayacaksın. Hatta daha kötüsü kaçırttıracaksın?..

"Vali tayin edeceksin. Danıştaya güveneceksin, sorumluluk ilkesini sorumsuzluk haline getireceksin veya getirmek zorunda kalacaksın. Türkiye'de terörün neden durmadığını tartışmaya gerek var mı? Bu kadar anarşist varken."

HÜSAMETTİN ÇELEBİ: "FİRARLAR VE CİDDİYET İHTİYACI"

Hüsamettin Çelebi Günaydın gazetesindeki köşe yazısında şöyle diyor:

"Şimdi yine açıklamalar yapılacak, bin dereden su getirilecektir. Hemen haber vermek isteriz, ilgililer ve yetkililer hiç zannetmesinler, kimseye bir şey anlatma şansları yoktur. Halkın kendilerini anlamasını isteme hakları da kalmamıştır.

"Canilikleri kesinleşmiş, yaşama şansları TBMM'nin belki gösterebileceği 'Atıfet'e kalmış iki teröristi, kaçmak için her çareye başvurabilecekleri bir ortamda kaçabilecek durumda bırakmanın tevile gelir yanı bulunamaz. Bunlar nihayet silahtan arındırılmış kimselerdir. 'Ellerindeki silahların daha üstün olduğu' gibi bir bahane ortaya konulamaz. O bahane suç işledikten sonra hemen kaçanlar için geçerlidir. 'Efendim her çeşit önlem alınmıştır, ama içeriden yardım gördükleri sanılmaktadır, araştırma yapılmaktadır' denilecekse, doğru olsa bile bu sözlerin de dinlenilir yanı bulunmamaktadır. İçeriden canilere yardım yapabilecek yapıda olanların görevde tutulmasının, personelin her bakımdan güvenilirler arasında seçilmemiş olmasının hikmetini anlatamazlar."

Burjuva sanatçısının proletarya karşısındaki durumu (1)

CHRISTOPHER CAUDWELL

(İspanya İç Savaşında, Uluslararası Tugay'da faşist Franco güçlerine karşı gönüllü olarak savaşırken 30 yaşında ölen İngiliz Marksist eleştirmen Christopher Caudwell'in Türkçede az bilinen bir yazısını yayınlıyoruz. Caudwell, çeşitli roman ve öyküler yazmış, 1936'da İngiliz Komünist Partisine girmiş, bu arada şiirin kaynakları ve temel estetik sorunları üzerine "Yanılsama ve Gerçeklik" (Illusion and Reality) adlı eserini yazmıştı. Yayınladığımız yazı, Caudwell'in bu kitabının "Şiirin Geleceği" (The Future of Poetry) adlı son bölümünden alınmış, Türkçesi Mehmet H.Doğan'ın çevirisiyle Payel Yayınlarından çıkan kitapta bu bölüme yer verilmemiştir. Yazının başlığı bize aittir.)

Türkçesi: CELAL ÜSTER

Burjuva sanatçısının proletarya karşısında mümkün üç durumu vardır: Muhalefet, ittifak ya da özümlemek. Muhalefet, rafa kaldırılmış kategorilere geri dönüş demektir; oysa dünün rafa kaldırılmış biçimlerine geri dönüş artık mümkün değildir, onlar kendi kendilerini yok etmişlerdir. Dünyayı kan ve bilinçsizlik açısından yorumlamak için, neredeyse mitolojik temalara "sığınmak" ve geri dönmek gerekir. Olsa olsa gericiliğin ayrıcalıklı güçleriyle ittifak demek olabilecek bir muhalefeti haklı gösterebilmek için, hem ego'yu, hem de dış dünyayı barbarlaştırmak gerekir. Tarihi bu geriye çevirme çabası, ortaya Spenglerci, "ari" ve faşist sanatı çıkarır.

Bugün burjuva sanatçılarının çoğu ittifak yolunu tutmuşlar (Fransa'da Gide, ülkemizde Day Lewis, Auden ve Spender) ve gerçeküstücülerin birçoğu da bu aynı antlaşmaya imzayı basmışlardır. Böyle bir ittifak, ancak "anarşist" bir ittifak olabilir. Burjuvazi, bugüne kadar yaratmış olduğu örgütten daha yüksek bir örgüt yaratamaz; yani en aşırı biçimine faşist devletle ulaşan milliyetçi devlet örgütünden daha yüksek bir örgüt yaratamaz. Dolayısıyla, bu devlet örgütünü reddedip devrimci olan sanatçılar, ancak proletarya tarafından yaratılan daha yüksek biçimler içerisinde örgütlenebilirler. Ama bu, burjuva sanatçısının proletarya içinde özümlenmesine giden yoldur; oysa biz şimdi, proletaryayla bir ittifaka giren burjuva sanatçılarını, yani proletarya örgütüne girmeyip "yol arkadaşları" olarak safların dışında kalan burjuva sanatçılarını tartışıyoruz. Bu durumda, onların var olan topluma karşı tutumları olsa olsa yıkıcı bir tutum olabilir ve bu da aslında anarşist, nihilist ve gerçeküstücü bir tutumdur. Burjuva sanatçıları genellikle devrimi, kendilerine ayakbağı olduğunu hissettikleri her şeyi berhava edecek muazzam bir patlama olarak yüceltirler. Oysa yapıcı bir teoriden yoksundurlar -yani bir sanatçı olarak yapıcı bir teoriden yoksundurlar.- Bir iktisatçı olarak, sosyalizmin ekonomik kategorilerini benimseyebilirler; ama bir sanatçı olarak, burjuva sanatının yerini alacak bir sanatın yeni biçimlerini ve muhtevalarını göremezler.

Devrimin o müthiş gürültüsünün ardından "bir şeylerin geleceğini" bilirler, ama bu yeni somut hayatın kendine özgü güzelliğini bir sanatçı duruluğuyla sezinleyemezler. Çünkü onlar, bunu gerçekleştirecek olan, dolayısıyla da geleceğin doğuş halindeki ana çizgilerini bağrında taşıyan biricik örgütten bütün bütüne kopmuşturlar. Geleceğe "bir şeyler" katmaları gerekiyordur, onlar da burjuva özgürlüğüne ve burjuva eşitliğine duydukları belirsiz özlemlerini katmaya çalışırlar. Yeni gözüpek dünyayı, kendi özlemleri açısından görmeye kalkışırlar; oysa bu, yeni dünyayı kendi özlemlerine uygun olarak engellemeye kalkışan ve komünizmden nefret eden faşistlerin tutumundan hiç de farklı değildir. Her iki durumda da ortaya, geleceğin akıl almaz derecede hastalıklı ve ruhen histerik bir taslağı çıkar; biri geriye, ötekiyse tam hız ve körü körüne ileriye gitmektedir.

Hiç şüphe yok ki, çağdaş burjuva sanatçısının bu anarşik durumu, burjuva başkaldırısının eski tragedyasının yalnızca değişik bir biçimidir. Burjuva, her dönemde, nefret ettiği şeylerin ilerlemesini hızlandıran çelişik kategorileri ileri sürerek düzene başkaldırır. Oysa bu, tragedyanın yeni bir değişik biçiminden başka bir şey değildir. Bu son aşamada burjuva ekonomisinin gelişmesine etkin bir şekilde yardım etmek demek, onun yıkılmasına yardım etmek demektir. Dolayısıyla, proletaryanın bu müttefikleri gerçek devrimcidirler ve onların faaliyetlerindeki yıkıcı unsur sahte değil, gerçek ve tamdır. Onlardaki bu bölünme, devrime, yapıcı bir yaklaşımda bulunmalarının olanaksızlığından doğmaktadır.

Burjuva sanatçılarının yönelimlerindeki bu Troçkivari unsur, kendisini birçok biçimde gösterir. Daha genç olanları Romantik Devrimcilerdir; onlara asıl çekici gelen şey, devrimin vahşi ve yıkıcı yanıdır ve birçok durumda şiddetin bulunmadığı bir devrimin onlar için hayalkırıcı olacağı açıktır. Baudelaire, aşırı bir biçimde anarşist olan bu devrimci ruhu, 1848 barikatlarındaki dövüşlerinden söz ederken, söylediği şu sözlerle dile getirmişti: "Moi, Ouand je consens à être republicain, je fais le mal le sachant... je dis: Vive la Révolution! Comme je dirais: Vive la Destruction! Vive la Mort!" (Ben, Cumhuriyetçi olmaya inandığım zaman, kötülüğü bilerek yaparım... "Yaşasın Yıkım! Yaşasın Ölüm!" der gibi, "Yaşasın Devrim!" derim. Ç.N.)

Bu, onların sanatındaki devrimci unsura faşist bir ruh bile katabilir, çünkü nefretlerini besleyen kaynak aynıdır, yani her ikisinin nefreti de küçük burjuvazinin, burjuvazinin gelişmesi karşısında çektiği acılardan kaynaklanmaktadır. Ne var ki, bu nefret burjuva sanatçılarında gerçek kaynağına, yani kapitalizme yönelirken; faşistlerde hayali kaynaklara, yani Marksistlere; Yahudilere ve öbür uluslara yönelir. (Gerçek proleter sanattaki yıkıcı unsur ise, proleterlerin çektiği acılardan doğar ve bu da bambaşka bir sefalettir.)

Yapıcı yanı bakımından, eserlerinin duygusal bütünlüğü çoğu zaman belirsiz, yönsüz ve karışıktır; bağrında her zaman şu ya da bu biçimde "benim için özgürlük" ya da "toplumsal sınırlamalardan kurtulma" isteğini gizler. Küçük burjuva sınırlamalarından ve ülkülerinden kaygı uyandırıcı sapmalar gösterdiği için proleter devrimci teoride yeni yeni güvenceler ya da düzeltmeler istenir ve bunun için de az çok kaygılı bir biçimde kişisel özgürlüklerle uğraşılır ve telaşla oraya buraya koşuşturulur.

Bu durum onların sanatında, o sanatı çok zaman içinden çıkılmaz bir karışıklığa vardıran, hatta onları susturabilen bir bulanıklık kaynağıdır. Proletarya örgütü içinde özümlenmeyi bu "reddedişlerinin", onların ille de proleter devrimci safların tamamen dışında kaldıkları anlamına gelmediğini kavramak gerekir. Proletarya devrimi proletarya önderliğinde gerçekleşir; bu da demektir ki, bu sanatçılar proletarya genelkurmayının hareket emrini bir dereceye kadar kabul etmek zorundadırlar—tabii eğer bugün bazılarının yaptığı gibi, kendilerini eylemde tam bir hiçliğe mahkum etmek istemiyorlarsa. Proletaryayla şu ya da bu şekilde birlikte çalışmak zorundadırlar ve bu da ister istemez ortak eylemin yükümlülüklerini kabul etmelerini gerektirir. Bunun eğitici bir yanı da vardır; sözgelimi; Spender ve Day Lewis üzerinde bir hayli etkisi olmuştur. Kimi zaman bu durum, onların proletarya partisine —Komünist Partisine— girmelerine kadar varabilir; ama daha çok göze çarpan, bu sanatçıların çoğunun bu adımı atmada aşırı isteksizlik göstermeleridir. Kaldı ki, partiye girseler bile, ittifaklarındaki bu anarşist nitelik kendine özgü bir biçime bürünür. Somut hayatın her alanında proletaryayla kaynaşmaya, onun teorisini ve örgütünü benimsemeye hazır olduklarını ilan ederler; ama sanat alanı hariç. Oysa burjuva sanatçısının sanatı hayatın öteki alanlarından böyle ayırması, sıradan biri için önemsiz olduğu halde, bir sanatçı için son derece zararlıdır, çünkü sanatçının en önemli işlevi sanatçı olmaktır. Bu, onun hayatı ile sanatı arasında gitgide bir ayrılmaya yol açar; onun bir proleter olarak hayati, bir burjuva olarak sanatından, gittikçe uzaklaşır. Bütün proleter özlemleri bir kutupta, bütün burjuva sanatı ise öteki kutupta toplanır. Hiç şüphesiz, bu ayrılma, karşılıklı bir çarpıtmayla birlikte meydana geli.. Onun proleter hayatı, sanatına, Marksist laf ebeliğinin kaba ve tantanalı çiziktirmeleri ve yaşayan proletarya teorisinin mekanik olarak uygulanması biçiminde doluşur. Bu, devrimci harekete en yakından bağlı üç İngiliz şairinde çok açık olarak görülür. Onun burjuva sanatı ise, proleter hayatına, olağanüstü ve son derece gereksiz burjuva "bağımsızlık" ve disiplinsizlik patlamaları ya da partinin devrimci teorisinden açıktan açığa burjuvaca sapmalar biçiminde doluşur. Bu da sanatında bilinçsizce bir namussuzluğa yol açar ve onu devrimi kendi amaçları için sömüren bir kimse durumuna düşürür. Bunun nedeni devrimi burjuva cennetine giden bir yol olarak görmesi, ama aynı zamanda devrimci arkadaşlarının farklı düşüncede olduklarının da farkında olmasıdır. Ama gene de kurulu düzenin yıkılması uğruna işbirliği yapmaya hazırdır. Bu tutumunun dürüst olmamasının nedeni, bilinçsizce olmasıdır; oysa her şey açıkça konulsa, bu, dürüstçe yürütülen bir ittifak, Halk Cephesindeki farklı partileri siyasi olarak birleştiren bir anlaşma gibi namuslu bir anlaşma olur.

Kendi alanını hayatın öteki alanlarından ayrı tutma anlayışı kendini esas olarak sanat alanında gösterdiğine göre, bu sanatçının devrimle ilgili bütün sorunu, sanat alanındaki özgürlüğünü devrimden sonra güvence altına almaktır. Çoğu insanın gözünde daha önemli olan bir soruna yani somut hayattaki özgürlüğe en küçük bir ilgi duymaz. Devrimden sonra bütün öteki faalivetlerinde daha özgür olacağını kavrar, çünkü daha şimdiden bütün öteki sorunlarda proleter bakış açısına sahiptir. O asıl sanatın özgür olup olmayacağı, sanat üzerinde bir "sansür" bulunup bulunmayacağı sorunuyla ilgilenir. Aslında onun bütün özgürlük anlayışı tek bir sözle özetlenebilir; "sansür". Rusya'ya halkın özgür olup olmadığını görmeye değil de, yetkililerin sanatçılara "müdahale edip etmediklerini" görmeye gider. Bu da sanatçıyı yalnız kurt rolünü oynayan bir insan olarak, çağdaş toplumsal sınırlamalardan arınmış olduğu için toplum adına güzelliği kavrayan bir insan olarak gören tipik bir burjuva anlayışına vardırır onu; üstelik bu anlayışı proletarya teorisine yamamaya kalkışır.

Hiç şüphesiz sadece sanatçıya özgü bir durum değildir bu. Sözgelimi bilim adamları da proletarya ile aynı şekilde ittifak kurarlar, ama onlar da sadece bilim alanında sınırlamalar koyarlar. Rusya'ya her şeyi "feda etmeye" hazır olarak giderler, yeter ki bilimsel teoriye müdahale edilmesin. Onlar da bilim adamını bir "yalnız kurt" olarak gören tipik burjuva bir anlayış geliştirirler. Ve bu anlayış proletarya ile ittifakın zorunluluğunu gören, bunu bilinçli ve özgür olarak seçen, burjuva kategorilerinin korunmasını istedikleri ve kendileri için değerli olan alan hariç her alanda proletaryanın önderliğini benimsemeye hazır herkese öğretmenlere, köylülere, müdürlere, tarihçilere, oyunculara, iktisatçılara, askerlere, fabrika yöneticilerine kadar uzanır. Aslında bütün bu küçük burjuva istekler kabul edilse, hepsi biraraya yığıldığında, proleter toplum yadsınmış olur ve bu da başkaldırdıkları bugünkü düzenin korunmasıyla aynı kapıya çıkar. Ama hiç şüphesiz bu gerçek bu istekte bulunan bireyleri etkilemez, çünkü kendi özel ilgi alanlarını bir bütün olarak hayat alanından özenle ayırmışlardır ve örneğin sanatçı, bilim adamının proleterleştiğini görmekten son derece memnundur. İşte bu yüzdendir ki küçük burjuva ne denli devrimcileşirse, öteki burjuva devrimcileriyle kendi örgütlerinde o ölçüde daha az çalışabilir ve o ölçüde daha fazla proletaryanın önderliği altında bir birey haline gelir.

Hayat ile en değerli işlev arasındaki bu bölünmeyi mümkün kılan tek neden, bütün bir ideolojinin, burjuva kültürünün gelişmesi tarafından sanat, felsefe, fizik, ruhbilim, tarih, biyoloji, ekonomi, müzik, insanbilim ve benzerleri gibi ayrı ayrı alanlara bölünüp parçalanmasıdır. Bu ayrı ayrı alanlar kendi iç düzenlenişlerini ve oluşumlarını geliştirdikçe, karşılıklı olarak birbirlerini iterler ve genel karışıklığı artırırlar. Fabrika içindeki düzenleniş nasıl aslında fabrikadaki düzensizliği artırmışsa, düşünce alanında da tıpkı öyle olur; bu, üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki mücadeledir, gerçek unsurlar ile burjuva kategorileri arasındaki çatışmadır, kapitalizmin temel çelişmesinin bir parçasıdır. Proletaryanın görevi, ekonomik karışıklığı düzeltip onu yeni bir üretim düzeyine ulaştırmak olduğu kadar, bu ideolojik karışıklığı da düzeltip onu yeni bir bilinç düzeyine ulaştırmaktır. Bu görevlerden biri ötekinin suretidir ve her ikisinin de ortak bir hedefi vardır; insanlık için daha fazla özgürlük elde etmek.

SONU YARIN

6.12.1979 (5)

«Ben komedyen değil palyaçoyum» dedi Mehmet Keskinoğlu

MUZAFFER BUYRUKÇU

Öner Ünalan geldi, Mehmet Keskinoğlu ile benim arama oturdu, bir Efes Pilsen istedi. Azer Yaran, coşkulu bir tavırla hepimizi selamladı. Geniş alnına doğru akan dalgalı kızıl saçları, hep kanlı canlı, sağlıklı yüzüyle, fokur fokur kaynayan heyecanıyla devinimlerin bütün ayrıntılarını simgeliyordu sanki. Bana, sanattan, yaratmaktan başka şeyleri bir yana iten delikanlılığımı anımsatıyordu.. Yerimde duramazdım. Sessizlikleri bozar, gürültüleri sessizliğe dönüştürür, gençliğin acemilikleriyleolgunlarınakılcı örneklerindeki hayatın derinliklerinde, yeni ışıklarla, yeni yürüyüşlerle koşardım. Varlığımda büyür, genişler, taşar, hem bellekleri zenginleştirecek hem de yazdıklarımı ilginçleştirecek olayları üstüste yığardım. "Nasılsın Azer?"

Gözleri ve dişleriyle güldü. "İyiyim abi" dedi, iyiliğini sözcüklerinin de dışında kanıtlamak istercesine uzun uzun baktı.

Özdemir İnce, bir şey içmiyor, sıkıntısının örgüsünü örüyordu.

Haluk Öktem'den de uzun olan Öner Ünalan, namı diğer Ragıp Gelencik, Ankara'nın uzun boyluları arasında bir yarışma yapılsa dereceye girerdi. Herhalde masallardaki devler ancak bu kadar uzundu. Böylelerinin kendilerinden kısalara tepeden bakmaları doğaldı. Yalnız bu doğallık iç yapılarda birtakım sakatlıklar meydana getirir, çevresindekilerin üzerinde güce dayanan bir egemenlik kurmaya, psikolojik bir küçümsemeyi kullanmaya dönüşürdü. Öner Ünalan, bu tanımımın dışındaydı. Yanyana yürürken ve konuşurken başımı kaldırıp bakmaktan boynum ağrır, ancak oturduğumuzda bu fiziki dengesizlik kaybolurdu. Şimdi, her zamanki ciddi tavrıyla Mehmet Keskinoğlu'na oyunculuğu ve oyun hakkında sorular soruyordu. Hayatın bazı anlarında, belki de varlıklarının rahatça devinmesini, baskılardan sıyrılmasını sağlamak için gevşek davranan, zararsız, sudan, yormayan konularla oyalanmayı da bir çeşit beslenme sayarak zihin çalışmasını ikinci plana iten kişiler, Öner Ünalan'ın bu ciddiyetinden, en basiti bile önemseyip basitteki büyüklüğü aramasından ürkmüşlerdir. Çünkü Öner Ünalan, bütün bilgi ve düşünce güçleriyle insanı abluka altına alırdı. Kaçak güreşmesine, örgütsüz, dağınık ve zayıf duygu, düşünce öğelerine, onların yandaşı tutamaklara el atarak savunmaya geçmesine, ablukada yarıklar açmasına izin vermez, sıkıştırdıkça sıkıştırırdı. Söylenen gerekli miydi? Doğru muydu? Edebiyat ve kültür evrenine ne gibi yenilikler getiriyordu? Yoksa mevcut kısırlıklara göz boyayan bir takım şarlatanlıklar katarak kandırıyor muydu? Evet, fikirlerinin sağlamlığına güvenip caka satanların beyinlerindeki tabakaları (Melih Cevdet Anday gibi, Edip Cansever gibi, Cemal Süreya gibi, Veysel Öngören gibi) ustalıkla kaldırır, oralarda gizlenen çağdaşla çağdaş olmayan verimleri, gerekli sanılan gereksizlikleri ayıklar, benliklerini çırılçıplak bırakıncaya dek soyardı. Ansızın kendileriyle başbaşa kalınca bütün değerler sisteminin yıkıldığını gören ve -hiçlikleri- içinde bocalayan bu bireyleri hırpalardı. Tozu dumanı atılmış ilkelere bağlanmalarının nedenini inceler ve nedenleri, gerçekliği tartışılmaz kanıtlara dayanarak sergilerdi. İleri sürülen düşüncelerle ne yapılabileceğinin hesabını isterdi. Kırıp dökerken sarıp sarmalar, düzeyli bir tavıra, bir tutuma ve disipline sokardı. Yararlı bir düşünürdü Öner Ünalan.

Mehmet Keskinoğlu, seyirciye neleri sunduğunu, neler sunmayı tasarladığını açıklıyordu Öner Ünalan'a.

"Kaçıyorum- babalar, hoşça kalın!" dedi Nezih Danyal, sağ elini kaldırdı, "Ruşen Hakkı'ya selam."

"Ederiz" dedim.

"Ben komedyen değil palyaçoyum" dedi Mehmet Keskinoğlu.

"Seni kutlarım yeğenim" dedi Öner Ünalan, "Ünlü bir oyuncu -ben palyaçoyum- diyemez kolay kolay. Çoklarının ulaşmak için çırpındıkları bir durumu reddetmek, küçümseneni överek kendini onunla özdeşleştirmek büyük bir aşamadır." Elini sıktı Mehmet Keskinoğlu'nun.

Özdemir İnce, tedirginliğini sürükleyerek gitti.

"Palyaçoyum ben" dedi Mehmet Keskinoğlu.

Birbirimizi sözlerimizle, davranışlarımızla, buluşlarımızla uyardık, aptallıklarımızla ve beceriksizliklerimizle uyuşturduk, o anlarda fışkıran geçmiş insanın ilkelliğine taş çıkartan ilkelliklerimizle yüksek düzeydeki ölçülerin altına düştük. Kazançlarımızı çoğaltıp azalttık ve belli saatlerden sonra ölerek anılaşacak günün bir bölümünü yaşamaya çalıştık. Öner Ünalan'ı, Mehmet Keskinoğlu'nu, Azer Yaran'ı ve Haluk Öktem'i bırakarak kalktık ve bugün İzmit'e gitme kararıyla ayrıldık.

'Ahmet Say, bir yere mi takıldı?'

Sis dağılmış, gökyüzünün bir yerlerine raptedilmiş güneş, çiftlik yumurtasının sarıya benzemeyen sarısıyla görünmüştü; mahzun ve mükedderdi.

"Matbaaya uğramasın!"

Numaraları çevirdim "Ahmet Say orda mı acaba?"

"Burdaydı, az önce gitti."

"Tekrar gelirse beni arasın" dedim, adımı söyledim.

'Eee, nerde bu aslan marka?'

Tedirginlik elimi ayağımı bağlıyordu. Şanata ilişkin düşüncelerim üretimden kopmuş, Ahmet Say sorununda toplanmıştı. Ahmet Say'ın serüvenimdeki konumunu irdeliyor, ihtimaller kalabalığına dalarak bir ihtimali, Ahmet Say'ın gecikmesine bağlamaya çabalıyordum. 'Veysel Öngören'in yanında olabilir!' Rehberden Otel Sultanı buldum, telefonu açtım. "Veysel Bey'le görüşebilir miyim?"

"Bir dakika efendim."

Üç dakika bekledim lobideki yabancı seslere karışan "Veysel Bey'i istiyorlar" çağrısını dinleyerek. Bir çocuk ağlıyordu bu düzenden memnun değilmiş gibi. Sinirli, kimbilir hangi eksiklikleri, hangi açlıkları olan bir ana, çocuğa "Geber!" diye bağırdı. "Alooo!"

"Veysel, ben Buyrukçu."

"Eyvallah!"

"Ahmet sana gelmedi mi? Saat onda buluşacaktık."

"Gelmedi. Ben de bekliyorum."

"Vazgeçti öyleyse. Ben burda heyecandan eridim."

"Sakin ol aile babası! Otele gel de bir çay içelim."

"Biraz daha dokuz doğurayım, zili çalmazsa onbirbuçuk onikide zatıalinizi rahatsız ederim."

"Çok güzel... Kapının arkasından yolunu gözleyeceğim."

Kendisi, karısı ya da çocuğu piyanist Fazıl, hastalanmışsa? Tutuklanmış da olabilir... Birisiyle dalaşıp davalarını karakola götürebilirler sanki orda barış sağlamak mümkünmüş gibi. Kaza yaptı da trafikçilerle mi boğuşuyor? İyice bunaldım, dumanım tepemden çıkıyor ve kızmanın binbir dehlizinde ilkçağ canavarlarını kıskandırırcasına homurdanıyorum. Bir sigara yaktım. Daldım zihnimin derinliklerine. İlişkiler zincirimizi tamamlayan kişiler, acılarla sevinçlerin kaynaklarıydı. Belki de bu zıtlıkların, acının bal eylediği işlevi sürdürmek, o tadı oburca her yanımıza bulaştırmak için birbirimizi arıyorduk. Bir sürü otomobil aşağı yukarı gidip geliyor, renklerini, plaka numaralarını, tekerlek dönüşlerini gözbebeklerimde bırakıyordu ama, onunki yoktu. (Sultan Otele gidiyorum, Veysel le orda bekleyeceğiz.) pusulasını dolabın üstüne koydum, "O uzun boylu, çantalı, gülerek konuşan arkadaş beni ararsa ona verirsiniz" dedim evdekilere. Onbirbuçuktu. Elektrik, rızkımız gibi kesildiğinden ve yüreğim işsizlerin, işten atılanların, Almanyalara sürgün edilenlerin yürekleri örneği karardığından, ayakkabılarımı güçlükle bağladım, fırçaladım, kadifeyle parlattım, paltomu giydim. İkinci basamağa sol ayağımın burnunu değdirmek üzereydim ki Ahmet Say, merdiven loşluğuna gözlerini alıştıra alıştıra ve yalpalaya yalpalaya bizim kata ulaşmaya çalışıyordu.

"Maşallah, maşallah!" dedim öfkeyle.

Sıçradı birden. "Korkuttun yahu!" dedi; "Hayallerimdeki bir masal gibi dikildin karşıma."

"Sen beni bin kere korkuttun. Saat kaç? Sabahtan beri Ahmet Say'la dolup taştım" dedim. "Hayatında mevcut olan ve mevcut olacak bütün durumları yaşadım!"

Kocakurt esprisiyle, "Yormasaydın kendini!" dedi.

"Elde değil" dedim, "Birbirimizi bazı nedenlerden, bazı olaylardan ötürü çok yoğun bir biçimde düşündüğümüz zamanlar vardır."

"Vardır" dedi Ahmet Say, "Bütün bir ömür boyunca onu düşünür dururuz. Yalnız bir saat tayin etmedik, -öğleye kadar gelirim- dedim."

"Al bakalım! Oğlum, evladım, sarhoş musun sen? Söylediklerini hatırlamıyor musun? -Sekizde gelirim, erkenden yola çıkarız- dedin de -Hayır, dokuzda hazır olurum, dokuz buçuk onda nara at- karşılığını vermedim mi?"

"Sahi, öyle mi dedin? Aklımda yanlış kalmış" dedi.

"Peki nerelerin eşiklerini aşındırdın?"

"Matbaada dergiyle ilgilendim, kuyruğa girip benzin doldurdum depoya."

"Canımı çıkardın ama. Ben böyle sözleşmeli durumlarda müthiş heyecanlanırım."

SONU YARIN

Anarşi

Üşümüş belkemiği Anadolu'nun
Evreni sarsan sahte selle
Kırpardı çocuk aklını
Karlarla kaplı göz çukurlarında

Acır dalı güllerin
Kuzeyden esen yelle
Bakırdan ağızla sesle
Titreşir cenazelerce
Ağıtı annenin

Ellerimiz koparır
Kuzey rüzgarını
Bahara erir dağlar
Açarken yürekler
Canım kanlarda

Patlardı irin
Doruklarda
Kırılırdı sahte düşler
Düşerdi savaş çığlıkları
Açardı barışın renkleri
Alev alev

Güleriz dolu dolu
Suyu ekmeği canım çicekler
Cıvıldaşırken kuş sesleri
Altın pırıltılarda

Özer CİRAVOĞLU (TRABZON)

OĞUL

Şu çocuğun da mı bir türküsü var
Üç raflı kitaplıktan bir ince saz uzanmış da bakar

Üç raflı kitaplıkta dizi dizi kitaplar
Duvardan bir güzel yüz yiğitçe odaya bakar

Duvarda bir güzel yüz kerpiç solur
Oturur bir sakat baba, oturur bir yaşlı ana
ne de güzel tarhana kokar.

Oturur bir sakat baba, oturur bir yaşlı ana
dertli dertli tespih çeker
Her okul dönüşü selvi selvi yürekleri titreşir

Her okul dönüşü her okula gidiş bir yiğitliktir
Oğulun saçları amansız kara bıyıkları Bektaşidir.

Oğulun saçları amansız karadır değmemiştir ince belli
gelin eli

— Ölmeden bir torun görememek öyle de büyük bir dert ki.
Ellerini oğuşturur sakat baba, örtüsünü düzeltir yaşlı ana
Oğulun geç dönmesi ilk değildir
(Elde değil
belki bir gün hiç dönmeyebilir)
Amma o güzel gelin sevinç içinde bir gün
Mutlaka
Mutlaka bir gün
ge-
le-
cek-
tir.
— Oğlan şimdi gelir.

Fergun Özelli

Geceye tohum gibi serpilen 8 yoldaşa ağıt:

Örselenmeden öpüyorsam tomurcuğa duranı...
serpileni, tohum gibi geceye
arı gibi işleyeni balı peteğe
ve işleyeni toprağı, siyonizme inat...
Sırf,
kudursun,
korksun diyedir, hain gece
kudursun
hem korksun
hain gece!...

Uçurabiliyorsam sevinci
kelebeklerin kanadında
vurabiliyorsam açıkta ki hayına
ağız dolusu
ağız dolusu haykırabiliyorsam
sarp kayaların başından
sırf,
gizli hayınlar
çıksın diye-dir kabuğundan.

İrileştiyse
kan damlaları gibi
taptaze,
gencecik,
ve güneşe sabır taşıyan arkadaşlarım
halklar şunu bilsin diye-dir:
Zor gündeyiz zor
hem çetin...
Ve düşman yedi kılıklı
ne zaman sorsam
halka köstek olan üç kediye
yemin ediyor
ben kaplan yavrusuyum diye.
zor gündeyiz zor
hem çetin
ve düşman yedi kılıklı...
İlmik ilmik
oyulganıyorsa bilincime aşkım,
sana ömrüm armağan olsun....
Armağan olsun,
Bora Gözen'im ve Kerim
Ahmet, Şükrü ve Caferim,
Ali, Gürol ve Yücel'im
armağan olsun...
Ve her ilmeği sabırla atılmış dokuya
şehitlerimiz
nakış olsun,
al olsun...

Vehbi BARDAKÇI (Boğazlıyan)

Aydınlık

Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ Kuruluş yılı 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

BAŞLARKEN

Bu inceleme gazetemiz yazarlarından Doğan Yurdakul ve TİKP Avukatlarından, K. Maraş davası müdahil vekili Nusret Senem tarafından TİKP Çorum İl örgütünün yardımıyla hazırlanmıştır.

Olayların içinde bulunmuş, silah zoruyla saldırganların arasına katılmış, yakınları öldürülmüş, evi dükkanı yakılıp yağmalanmış yüzden fazla tanık dinlenmiş, Çorum'un mahalli idarecileri ve siyasi parti yetkilileriyle görüşülmüş, çeşitli belgeler değerlendirilmiş ve her kesimden kişilerin yorumlarına başvurulmuştur.

İncelemenin temelini teşkil eden tanıkların isimlerini vermeyeceğiz. Çorum'da şu anda hiç kimsenin can güvenliği bulunmamaktadır. İsimleri bizde mahfuz bulunan tanıklardan birçoğu savcılığa ifade vererek gördüklerini anlatmış, bir kısmı ise dava açıldığı zaman bildiklerini mahkemede anlatacaklarını söylemiş bulunuyorlar.

Amacımız, bu kanlı katliamın içyüzünün aydınlığa kavuşması, MHP tertibinin bütün Türkiye halkı tarafından öğrenilmesi ve suçlulardan hesap sorulmasının sağlanmasıdır.

ÇORUM katliamı 1

HAZIRLAYANLAR: DOĞAN YURDAKUL NUSRET SENEM

● *28 Mayıs olaylarını yaşayan bir tanık:*
«Eski ÜGD Başkanı Ali Osman beni göstererek 'İşte bu da komünistlerden, vurun' dedi. Vurmaya başladılar. Esnafın arasına karışıp kaçmaya başladım»

28 Mayıs günkü saldırılarda tahrip edilen Çorum gazetesi.

Çorum'da polis-MHP işbirliğini gösteren bir manzara. Olaylarda saldırganlık yapan bazı polislerin evlerinin bulunduğu Dilek Apartmanlarının girişinde bir duvar yazısı: "Saygımız sonsuz polislere, hıncımız çoktur komünizme-ÜYD".

28 Mayıs olaylarında tespit edilebilen saldırganlar

ALİ OSMAN SARI (ÜGD eski ikinci başkanı, elebaşılardan)
TİT mensubu, Samsun'daki TİT yöneticilerinden

Kadir (ÜGD eski başkanı, elebaşılardan)
Planlayıcılardan, 28 Mayıs olaylarında Hastanede

İlhan Dadaş (elebaşılardan)
ETKO militanı. Katliamın örgütleyicilerinden.

İsmail Tatarlı
28-29 Mayıs saldırganlarından

Lütfi Yağcı
Saldırganların arasında

Nusret Aslankol (Mühendis)

Süleyman Güleç (Polis komiseri)
Pol-Bir kurucularından. Hakan Yurdakuler cinayetinde parmağı olduğu söyleniyor.

Avni Şahin (Mühendis)

Cem (Avni Şahin' in yanında çalışır)
Dükkan yağmalayanlardan

Selim (Lakabı Sarı, hastanenin kapısını tutanlardan)

Ömer Bekar (Hastanenin kapısını tutanlardan)

Nevzat Şentürk (Polis)
28 Mayıs saldırganlarını destekliyordu. Şikayet edildiği ve başka ile tayini çıktığı halde Çorum'dan ayrılmadı. Daha sonraki olaylara da karıştı.

Servet Hacırecepoğlu

●**Şubat ayında bir hafta boyunca Çorum'da her gece bomba sesleri duyuldu. Kitabevlerine, derneklere, evlere arabalara ve dükkanlara geceleri bomba atılıyordu**

Geliyorum diye diye gelen katliam

—Selamünaleyküm

—Aleykümselam ve rahmatullah

—Bu malları götürmek helal mi dir, haram mıdır?

—Helaldir, estağfurullah

—Öyleyse bereketli olsun

—Allah size de nasip etsin

4 Temmuz günü çarşıda dükkanı yakılıp yağma edilen bir yurttaş gizlendiği yerden yağmacıların aralarında böyle konuştuklarını duyuyordu.

Mallları yağmalanan başka vatandaşlar da buna benzer konuşmalar duymuşlardı. Yağmacılar Ramazanda Alevi malı ile oruç bozmanın büyük sevabı olduğunu söyleyerek birbirlerini teşvik ediyorlardı.

Komşu komşusunun evini saldırganlara gösteriyor, "bunlar da kızılbaş, komünist" diye yol gösteriyor, yıllarca yan yana çalışmış komşu komşunun dükkanını göstererek "Şu komünistin dükkanını da yakın!" diyordu.

MHP faşistleri daha önce K. Maraş'ta oynadıkları oyunu Çorum'da da tezgahlayabilmişler, bir süredir yoğunlaştırdıkları kışkırtıcılığı, din istismarcılığı ile Çorum'da da kardeş kavgası yaratabilmişlerdi.

Niçin Çorum?

YENİ bir katliam için neden Çorum'un seçildiği, Çorumlular tarafından başka başka şekillerde yorumlanıyordu.

Kimine göre Çorum'un son yıllardaki ekonomik gelişmesini hazmedemeyenler bu şehri çöle çevirmek için bu oyunu oynamışlardı.

Kimisi olayların kökeninin eğitim noksanlığından doğduğunu savunuyordu.

Kimileri Çorum'un Karadeniz'i İç Anadoluya ve Ankara'ya bağlayan bir köprü olması nedeniyle MHP için ele geçirilmesinde hayati çıkarlar bulunduğu görüşündeydiler. MHP böylelikle Karadeniz'deki silah kaçakçılığı ve ticareti ile de köprü kurmuş olacaktı.

Nedenler hakkındaki görüşler ne olursa olsun, ortadaki gerçek MHP'nin yılbaşından beri adım adım Çorum'u ele geçirme planı uyguladığı, her türlü bölücülüğe başvurduğu ve bu planın sonucu olarak Çorum'un bugün ikiye bölünmüş bir şehir haline gelmiş olmasıydı.

Gün Sazak'ın öldürülmesine kadar olanlar

DEMİREL hükümetinin kurulmasıyla birlikte MHP Çorum'da faşist örgütlenmeyi ve devlete sızmayı hızlandırdı.

Hemen hemen bütün resmi dairelerin müdürlerinin Çorum'dan başka yerlere gönderilmelerini emniyet taşkilatındaki değişiklikler izledi. 40 kadar polis Çorum'dan uzaklaştırılarak yerlerine MHP'li, Pol-Bir'li polisler getirildi.

Daha sonra okullara el atıldı. Şehirdeki orta dereceli okullar polis karakolu haline getirildi. MHP'li polisler sınıflara girerek kız öğrencilere sarkıntılık yapıyor, öğretmen dövüyor, okulun dağılış saatlerinde komandoların öğrencilere saldırılarına bekçilik ediyorlardı. Bu arada Endüstri Meslek Lisesi Müdürü yeni gelen polislerden Kemal Maraşlı tarafından dövüldü. Kemal Maraşlı adlı bu polisi daha sonraki olaylarda ve katliam sırasında da aktif bir MHP militanı olarak göreceğiz.

Daha sonra çeşitli işyerlerinde toplu işten çıkarmalar ve yerlerine MHP militanları doldurulmaya başlandı. Sadece YSE'den 57 işçi atıldı ve yerlerine militanlar alındı. Sağlık Müdürlüğünde uydurma kadrolar yaratılarak militanlar işe alındı. Katliam sırasında saldırı üssü olarak kullanılan SSK hastanesine MHP'li kadrolar yerleştirilmeye girişildi MHP'liler, CHP'li Belediye Başkanının "tarafsız" görünme çabasından yararlanarak Belediyeye ait çeşitli işyerlerine de adamlarını sızdırmayı başardılar. Belediyeye sızdırılan bu kişiler 4 Temmuz Cuma saldırısında belediye atölyesindeki cinayetleri işlediler.

Böyle hızlı bir örgütlenme ve köprübaşlarını tutma faaliyetine girişen MHP'liler, yavaş yavaş şehirde de terör hareketlerini başlattılar. Sokaklarda toplu gezmeler, dükkanlardan haraç toplamalar, adam kıstırıp dövmeler günlük olaylar olmaya başladı

Şubat ayında bir hafta boyunca Çorum'da her gece bomba sesleri duyuldu. Kitabevlerine, derneklere, evlere, arabalara ve dükkanlara geceleri bomba atılıyordu. Halk bunları MHP militanlarının polisle işbirliği halinde yaptığı kanısındaydı. Nitekim geceleri sokaklarda askerlerin devriye gezmeye başlamasıyla birlikte bombalama olayları da kesiliverdi.

Mart ortasında Döşemeciler ve Yorgancılar Derneği Başkan Yardımcısı ve CHP Gençlik Kolları Üyesi Cemal Kepçeli MHP'liler tarafından öldürüldü. Katiller, bu cinayetin geçen yıl aynı tarihte öldürülen bir MHP'liye misilleme olduğunu açık açık söylüyorlardı.

Bir ay sonra Hüseyin Kaymaz adlı bir kişinin bir olaydan dolayı gözaltına alınmasıyla Cemal Kepçeli cinayeti de aydınlandı. Cinayet Hüseyin Kaymaz'ın kardeşi Mustafa Kaymaz tarafından işlenmişti. Sekiz yıla hükümlü iken Sivas Cezaevinden kaçmış olan Mustafa Kaymaz'ın üzerinde Can Baysal adına düzenlenmiş sahte bir kimlik vardı. Bu kimlik ise AP Çorum Milletvekili Aslan Topçubaşı'nın eşi doktor Melek Topçubaşı tarafından Mustafa Kaymaz'a verilmişti.

●**MHP Milletvekili Mehmet Irmak'ın Jandarma Komutanını suçlayan basın açıklamasının ertesi günü Alay Komutanı görevden alınıyordu**

BAHAR KİTABEVİ

MHP'liler ulusal bayramları da saldırı vesilesi yaptılar.

Önce 23 Nisan Bayramında olay çıkararak halka saldırdılar.

Sonra 19 Mayıs törenlerini gerici bir gösteri haline getirdiler. Faşist sloganlar attılar. Sporcu genç kızlara hakaret ettiler. Halk gösteri yerini terketti. Polis-MHP işbirliği ise ilk kez bu olaylarda herkes tarafından açık açık görülmüş oldu.

Çorum adım adım büyük olaylara doğru gidiyordu.

Vali ve Emniyet Müdürü olayların sadece seyircisi pozundaydılar. Buna karşılık görevini yapmaya çalışan Jandarma Alay Komutanı Yarbay Vural Güride görevinden alındı.

Bir gün önce MHP Çorum Milletvekili Mehmet Irmak basına yaptığı açıklamada Jandarma Komutanını suçlamıştı.

28 Mayıs

MHP'liler bir süredir başlatmayı planladıkları büyük saldırılar için Gün Sazak'ın öldürülmesini fırsat bildiler.

28 Mayıs sabahı saat 10 sıralarında aralarında 7-8 polisin de bulunduğu bir grup "Sazaklar ölmez" ve "Kana kan intikam" naralarıyla Gazi Caddesinde yürüyüşe geçtiler.

Yürüyüşlerinin sonunda çarşıya saldırıya geçtiler.

Dikiciler aratası denilen ara sokaklarda Yüksel Eczanesi, Foto Özlem, Çorum gazetesi, Koparan gazetesi, Şifa Eczanesi, Barış Eczanesi, Uysal Kitabevi, Etiler Eczanesi, Yusuf Kenan Ertürk'ün matbaası, Mehmet Doğuşlu'nun yorgancı dükkanı Bahar Kitabevi saldırıya uğradı ve tahrip edildi. On kişilik bir grup tarafından kovalanan Foto Özlem'in sahibi Satılmış Kuşgöz bir fırına sığınarak canını zor kurtarabildi. Matbaada bir el silah sesi duyuldu. Matbaacı Yusuf Ertürk kolundan yaralanmıştı.

Saldırılar gece de devam etti.

Saldırganlar bir kitabevini ve Çorum gazetesihi yağma ettiler.

O gün çarşıda saldırıya uğrayan bir yurttaş yaşadıklarını şöyle anlatıyor:

"Bir anda 50-60 kişilik bir grup bağırarak ve camları kırarak saldırıya geçtiler. Aralarında eski ÜGD Başkanı Ali Osman ve polis Nevzat da vardı. Ali Osman o gruba beni göstererek "İşte bu da komünistlerden vurun" dedi Vurmaya başladılar. Esnafın arasına karışarak canımı kurtarmak amacıyla kaçmaya başladım. MHP binasının önünde yetiştiler Çöplük arastasına girmeye çalışıyordum. Biraz zaman kazanmak için durup geri döndüm ve "Sizler ne biçim milliyetçisiniz, Türk çocuğu Türk çocuğunu öldürür mü?" dedim bir an duraksadılar. Fırsattan istifade tekrar kaçmaya başladım. Kendimi Veli Paşa Hanına attım. Kan kaybediyordum. Orada tanıdığım esnaftan Antepli Dursun'u çağırttım. Dursun beni bir arabaya atarak hastaneye attı.

"Hastaneye girmemle, irkilmem bir oldu. Her tarafta MHP'liler dolaşıyordu. Doktor Orhan Arkan'ı buldum, derhal yatmam gerektiğini söyledi. Ona can güvenliğimi sağlayıp sağlayamayacaklarını sordum, cevap vermeyince oradan kaçmak zorunda kaldım. Kapının önünde kolundan yaralanmış vaziyette Çanakçılı Turan'ı gördüm. Yanında Bekir de vardı. O arada Bekir'e saldırdılar, Bekir kendini doğum servisine atarak kurtardı.

Ben ise yine Çanakçılı bir hastabakıcıya rastlamıştım. Koluma girerek beni hastanenin üzerindeki fidanlığa kadar götürdü. Nadıklılar karşıda, git canını kurtar dedi. Halk o tarafta barikat kurmaktaydı. Beni görünce tanıdılar, alıp eve götürdüler. Yaralarımı temizleyip sardılar."

Yarın: 29-30 Mayıs

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

21.25 Ramazan Özel Eğlence Programı

ORUÇ KAFAYLA

Programın "Oruç Kafayla" adlı oyun bölümünde Fazıl Hayati Çorbacıoğlu'nun yazdığı "Öfkeyle Kalkan" adlı oyun yer alacak Ramazan Beyin eve gelen eskiciyle pazarlığı üzerine kurulu oyunda başlıca rolleri Gazanfer Özcan, Gönül Ülkü, Suat Önen, Oya Küçümen Ve Nejdet Yakın paylaşıyorlar.

Programın müzik bölümünde ise Şenay, "Bir Gün O Yok Diyecek", "Çirozname" ve "Honki Ponki" adlı parçalarıyla ekrana gelecek. Ümit Tokcan 5 türkü, Tahir Engin İçöz ile Bilge Pakalın 4 şarkı söyleyecekler.

Programın güldürü bölümünde ise yine Nokta ile Virgül yer alıyor.

Şenay, sözleri Orhan Veli'ye ait "Çirozname" ile son günlerin popüler şarkısı "Honki Ponki" yi söyleyecek.

Spor sahalarındaki reklamların alınma yetkisi TRT'ye verildi

İSTANBUL (ÖZEL)

Stadyum ve spor salonlarındaki sabit ve seyyar reklam panoları bundan böyle TRT Genel Müdürlüğü aracılığıyla sahalara konulacak ve geliri her iki kuruluş arasında taksim edilecek.

Gençlik ve Spor Bakanı Talat Asal ile TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu tarafından imzalanan anlaşma gereğince TRT'nin ücretini tahsil etmediği hiç bir reklam panosu spor sahalarına konulamayacak.

Bugüne kadar spor sahalarına konulan reklam panolarının televizyonun bu yerlerde yayın yapmasıyla büyük bir haksız kazanç elde edildiği belirtilerek bu anlaşma ile Türkiye'nin Avrupa Yayın Birliği (EBU) ye karşı bir taahhüdün yerine getirildiği söylendi.

Protokolün imza töreninde konuşan Gençlik ve Spor Bakanı Talat Asal ve TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu karşılıklı birbirlerini kutlayarak TRT'nin reklam dolayısıyla spor yayınlarına daha fazla yer vererek Bakanlığa yardımcı olacağı, reklamların da para getirmesi bakımından TRT'ye yardımcı olacağı görüş ve temennilerini belirttiler.

Televizyonda Bugün

15.50 OLİMPİYAT OYUNLARI
Olimpiyat Oyunlarının genel bir özeti yapılacak.

16.50 HABERLER

17.00 OLİMPİYAT OYUNLARI
Boks çeyrek finallleri banttan yayınlanacak.

19.40 İFTARA DOĞRU
Ankara için iftar vaktine göre ezan ve iftar duası okunacak.

20.15 OLİMPİYAT OYUNLARI
Boks karşılaşmaları banttan yayınlanacak.

20.30 HABERLER

21.25 GECEMİZ
Ramazan Özel Eğlence Programı

22.30 TOPKAPI
Topkapı Müzesi bölümleri ve burada sergilenen eserler tanıtılacak

23.00 HABERLER

23.15 OLİMPİYAT OYUNLARI
Voleybol bayanlar final

01.15 KAPANIŞ